

Με τη συγχρηματοδότηση:

ΜΑΖΙ ΣΤΑΜΕ ΤΗ ΒΙΑ

4^η Έκθεση

Ιανουάριος – Μάρτιος 2025

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ
WOMEN_WATCH

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
2. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	3
2.1. Στοιχεία Αναφορών	3
2.1.1. Ποσοστά γυναικών επί του συνόλου επιζωσών ενδο-οικογενειακής βίας,	4
2.1.2. Ηλικίες Επιζωσών Βίας κατά των Γυναικών στην Κρήτη.....	4
2.1.3. Καταγωγή Επιζωσών Βίας κατά των Γυναικών στην Κρήτη.	5
2.1.4. Τα δεδομένα του Συνδέσμου.....	6
3. Δεδομένα Αναφορών Περιστατικών	8
4. Πολιτικές Ουδετερότητας ως προς το Φύλο.....	26
Συμπεράσματα	30
Το Πρόγραμμα Build	32

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα Έκθεση του «Παρατηρητηρίου για τη Βία κατά των Γυναικών στην Κρήτη **WOMEN_WATCH**» αποτελεί την **τέταρτη** μιας σειράς Εκθέσεων στην οποία περιγράφονται οι δράσεις που υλοποιήθηκαν από το «Παρατηρητήριο» κατά το πρώτο τρίμηνο του 2025, (01/01-31/03/2025). Το «Παρατηρητήριο» υλοποιείται στο **πλαίσιο του Προγράμματος BUILD, με Φορέα υλοποίησης τον «Σύνδεσμο Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου».**

Η λειτουργία του «Παρατηρητηρίου» σχετίζεται με τη μελέτη και ανάλυση της εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, την καταγραφή δεδομένων καταγγελιών κακοποίησης σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης καθώς και με την καταγραφή καλών και κακών πρακτικών, σε ό,τι αφορά τη συντονισμένη ανταπόκριση Φορέων και επαγγελματιών πρώτης γραμμής έχοντας πάντα ως στόχο τη μεγιστοποίηση της ασφάλειας των γυναικών και των κοριτσιών. Σκοπός του «Παρατηρητηρίου» είναι να συμβάλλει στην ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων επαγγελματιών (Εισαγγελία, Αστυνομία, Δικηγορικοί Σύλλογοι, Ιατροί, Νοσηλεύτες, Κοινωνικές Υπηρεσίες, Ψυχολόγοι), για την καλύτερη ανταπόκριση στο φαινόμενο, και τη μεγιστοποίηση της προστασίας της επιζώσας.

Η παρούσα Έκθεση αναφέρεται στο διάστημα Ιανουαρίου - Μαρτίου 2025, κατά διάρκεια του οποίου συνεχίστηκε η καταγραφή περιστατικών κακοποίησης σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης, ενώ πραγματοποιείται σύγκριση με τα δεδομένα των προηγούμενων περιόδων αναφοράς για το 2024 και το 2023. Επιπλέον, γίνεται και ανάλυση του ρόλου των Πολιτικών Ουδετερότητας ως προς το Φύλο. Η Έκθεση κλείνει με την παρουσίαση συμπερασμάτων με στόχο την καλύτερη και πιο συντονισμένη ανταπόκριση στο φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών.

2. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

2.1. Στοιχεία Αναφορών

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2025, τα περιστατικά βίας κατά των γυναικών στην που αναφέρονται στις αρχές στην Κρήτη εμφανίζονται αυξητικά, σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές. Η τάση αυτή καταγράφεται σε όλη την περιφέρεια, με το Ηράκλειο να συγκεντρώνει τα υψηλότερα ποσοστά περιστατικών. Στην παρούσα ανάλυση παρουσιάζονται τα διαθέσιμα δεδομένα, με στόχο την κατανόηση των χαρακτηριστικών της έμφυλης βίας στην Κρήτη.

Η καταγραφή των περιστατικών βίας κατά των γυναικών για το πρώτο τρίμηνο του 2025 (από 1/1/2025 μέχρι και 31/03/2025) περιλαμβάνει λεπτομερή στοιχεία αναφορικά με την καταγωγή των θυμάτων, διαχωρίζοντάς τα σε ημεδαπές και αλλοδαπές, αλλά και τις ηλικιακές ομάδες των επιζωσών. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα, η πλειονότητα των περιστατικών που αναφέρονται στις Αρχές αφορά κυρίως σε ημεδαπές γυναίκες, συγκριτικά με τις αλλοδαπές. Παράλληλα τα μεγαλύτερα ποσοστά αναφορών στις Αρχές καταγράφονται στις ηλικίες 35-45 ετών, όπως φαίνεται να γινόταν και τα προηγούμενα έτη (βλ. 3η Έκθεση Παρατηρητηρίου).

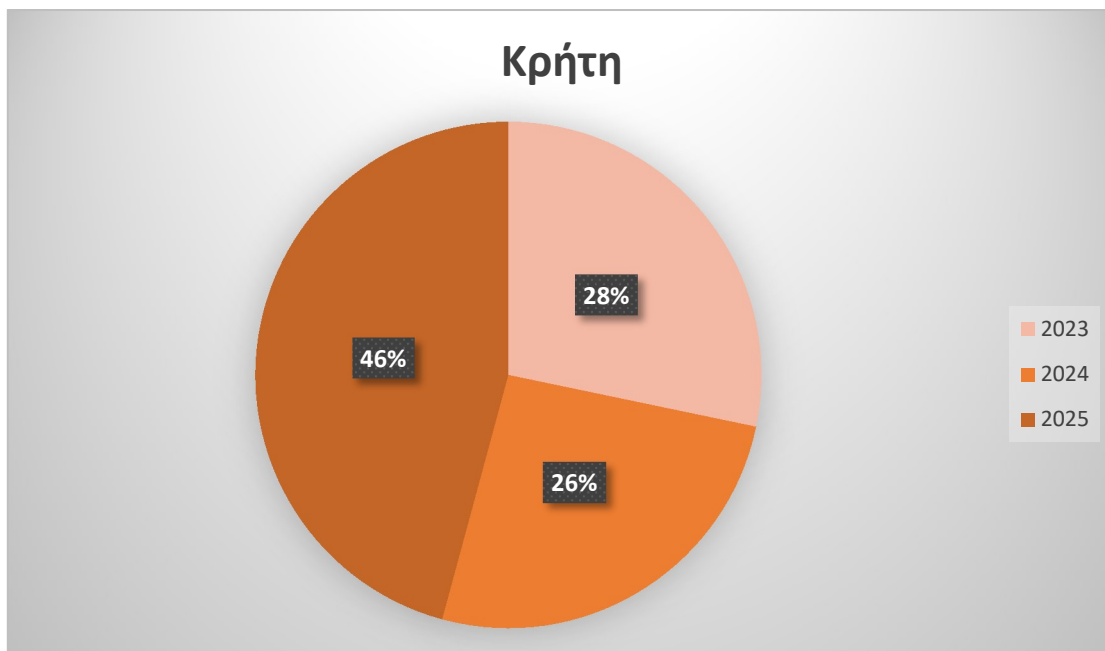
Τα δεδομένα για το πρώτο τρίμηνο του 2025 εμφανίζονται αυξητικά σε επίπεδο καταγγελιών στην Κρήτη σε σύγκριση με τις αντίστοιχες περιόδους των ετών 2024 και 2023. Η συνολική τάση εμφανίζεται να είναι ανοδική σε ολόκληρη την Περιφέρεια, με το ν. Ηράκλειο να συνεχίζει μια σταθερή πορεία αύξησης.

Εικόνα 1 Πηγή: Στοιχεία Γενικής Περιφερειακής Αστυνομικής Διεύθυνσης Κρήτης 05.2025

Για τον ν. Ρέθυμνου και το Λασιθίου αντίστοιχα, εμφανίζεται επίσης αύξηση, γεγονός που ίσως οφείλεται και στην έναρξη δραστηριότητας τμημάτων Ενδο οικογενειακής Βίας στους εν λόγω νομούς.. Στο ν. Χανίων, ωστόσο, εμφανίζεται πολύ μεγαλύτερη αύξηση σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

Η εν λόγω αύξηση χρήζει περαιτέρω ανάλυσης ως προς τους παράγοντες που μπορεί να συνέβαλαν στην μεγάλη αύξηση στις καταγγελίες σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

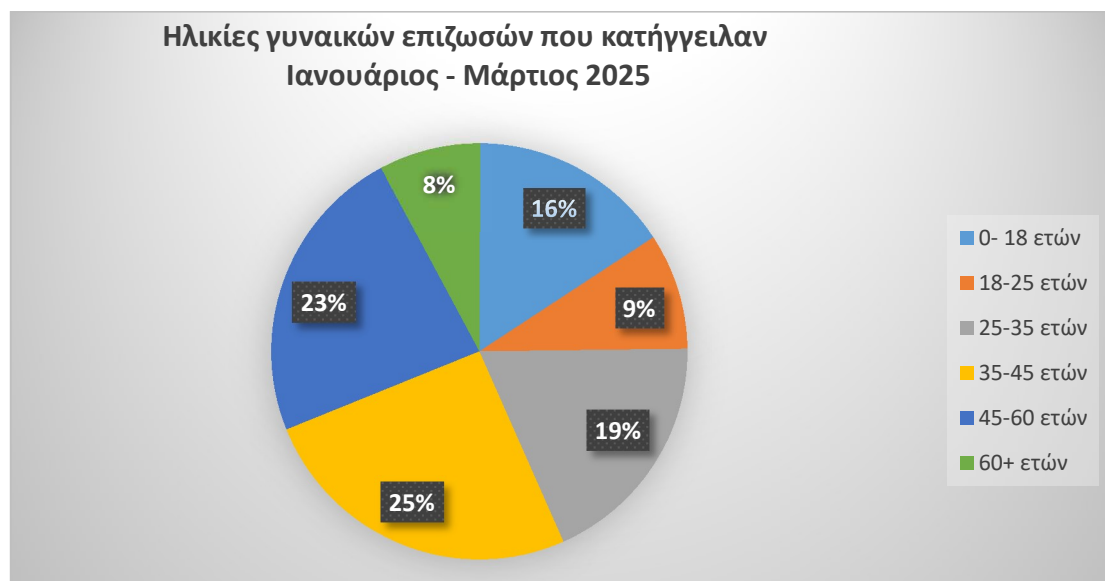
2.1.1. Η Έμφυλη διάσταση του φαινομένου

Από τα δεδομένα προκύπτει ότι το 73% των καταγγελιών περιστατικών στην περίοδο αναφοράς, αφορά γυναίκες ως θύματα, ενώ το 27% μόνον αφορά άνδρες. Τα δεδομένα αυτά επιβεβαιώνουν το γεγονός ότι η ενδο οικογενειακή βία αφορά κατά μεγάλο ποσοστό τις γυναίκες ως «θύματα», συνέπεια των αντιλήψεων της κοινωνίας, αλλά και της ιστορικότητας του φαινομένου τόσο στην Ελλάδα όσο και σε όλον τον κόσμο.

2.1.2. Ηλικίες Επιζωσών Βίας στην Κρήτη.

Το διάγραμμα που ακολουθεί, παρουσιάζει την ηλικιακή διαστρωμάτωση των γυναικών που κατήγγειλαν περιστατικά βίας. Μέσα από τα Δεδομένα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό καταγγελιών συγκεντρώνεται στις ηλικίες μεταξύ 35-45 ετών, ακολουθώντας τη τάση των προηγούμενων ετών (βλ. 3η Έκθεση Παρατηρητηρίου), ενώ υπάρχουν σημαντικά ευρήματα σε σχέση με τις νεότερες αλλά και τις μεγαλύτερες ηλικίες. Το πρώτο εύρημα σχετίζεται με το γεγονός ότι «η βία δεν έχει ηλικία». Σχεδόν το 50% των καταγγελιών γίνεται από γυναίκες ηλικίας 35-60 ετών, ενώ το 16% των καταγγελιών σχετίζεται με περιστατικά κακοποίησης σε κορίτσια 0-18 ετών. Αυτό το ηλικιακό φάσμα καλύπτει και το πλαίσιο της παιδικής κακοποίησης ένα εξαιρετικά σοβαρό φαινόμενο. Το εν λόγω ποσοστό εμφανίζεται σταθερά σε αυτό το επίπεδο σε όλα τα δεδομένα καταγραφών για την Κρήτη κατά την τελευταία 3ετία. Η εκτίμηση της ερευνητικής ομάδας του Παρατηρητηρίου είναι

ότι παρόλο που το εν λόγω ποσοστό είναι ανησυχητικό, εκτιμάται ότι είναι υψηλότερο αλλά δεν αυτά τα περιστατικά δεν καταγγέλλονται εύκολα.

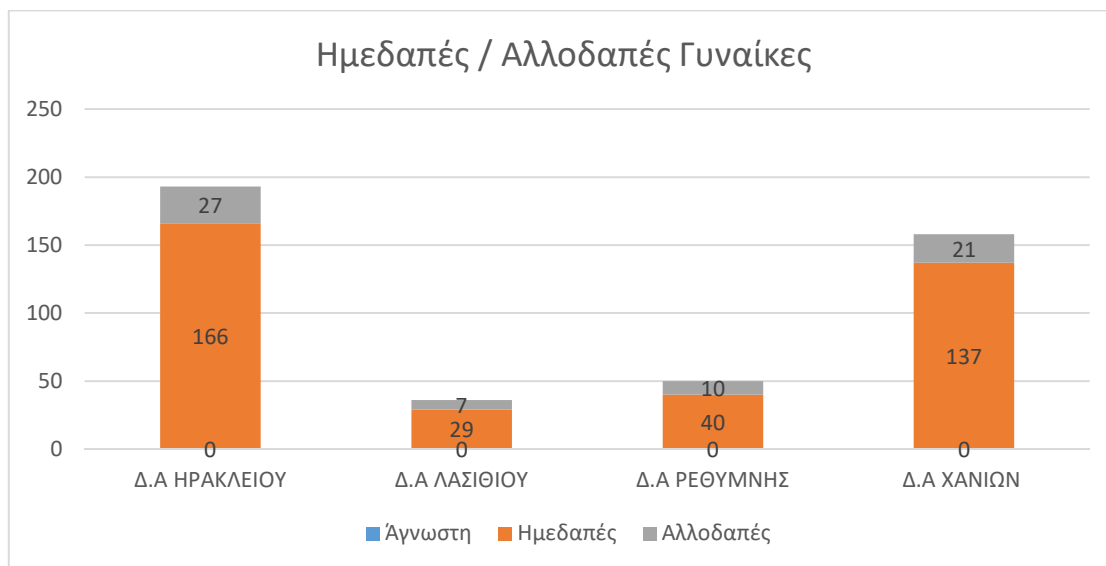

Εικόνα 2 Πηγή: Στοιχεία Γενικής Περιφερειακής Αστυνομικής Διεύθυνσης Κρήτης 05.2025

2.1.3. Καταγωγή Επιζωσών Βίας κατά των Γυναικών στην Κρήτη.

Η πλειονότητα των γυναικών που καταγγέλλουν, σύμφωνα με τα επίσημα δεδομένα, είναι γυναίκες ημεδαπές, σε ποσοστό 85% ενώ μόνον το 15% των γυναικών που κατήγγειλαν για το πρώτο τρίμηνο 2025 ήταν αλλοδαπές.

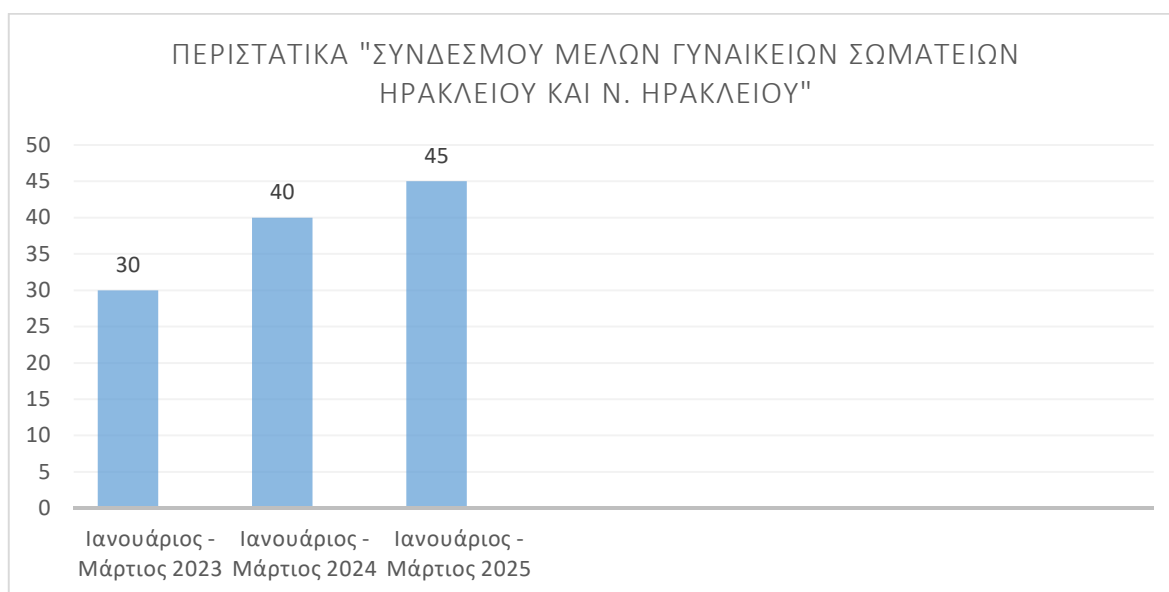
Τα εν λόγω ποσοστά χρήζουν περισσότερης έρευνας σε ότι αφορά την «ανισορροπία» στις καταγγελίες, σε ότι αφορά τα κίνητρα, τα εμπόδια, και την δυνατότητα καταγγελίας. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι σε ότι αφορά την προστασία αλλοδαπών γυναικών ή μεταναστριών, θα πρέπει οι επαγγελματίες και φορείς υποδοχής καταγγελίας να έχουν πολιτισμική ευαισθησία σε ότι αφορά τη διευκόλυνση των γυναικών αυτών στο να καταγγείλουν και να προστατευθούν αποτελεσματικά. Διαθέσιμα στοιχεία ως προς την καταγωγή των αλλοδαπών γυναικών που κατήγγειλαν περιστατικά κακοποίησης δεν ήταν διαθέσιμα.

Εικόνα 3 Πηγή: Στοιχεία Γενικής Περιφερειακής Αστυνομικής Διεύθυνσης Κρήτης 05.2025

2.1.4. Τα δεδομένα του Συνδέσμου.

Οι καταγγελίες που δέχθηκε ο Σύνδεσμος κατά την περίοδο αναφοράς, (Ιανουάριος – Μάρτιος 2025) είναι περίπου στα ίδια επίπεδα σε σχέση με προηγούμενες χρονιές, ελάχιστα αυξημένος. Αναλυτικά κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Μαρτίου 2025, καταγράφηκαν 45 καταγγελίες, όπου πολλές από αυτές (60%) οδηγήθηκαν σε επίσημη καταγγελία στην Ελληνική Αστυνομία τόσο στο Ηράκλειο όσο και σε άλλους Νομούς στην Κρήτη. Οι καταγγελίες το 2024 ήταν 40, ενώ το 2023 ήταν 30 αντίστοιχα.

Εικόνα 4 Πίνακας 3: Μέσω της Γραμμής SOS-Helpline στα τηλέφωνα: 28102112121, 8011116000, 69743011011

Συνολικά, κατά το 1^ο τρίμηνο 2025, καταγράφηκε 33% αύξηση σε καταγγελίες σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2023 και 11% σε σχέση με το 2024, οπότε και για το 2025 φαίνεται μια αυξητική τάση σε σχέση με τις καταγγελίες ενδο οικογενειακής βίας στον Σύνδεσμο.

3. Δεδομένα Αναφορών Περιστατικών

Σε αυτό το σημείο της Έκθεσης παρουσιάζονται τα κυριότερα δεδομένα αναφορών περιστατικών που καταγράφηκαν στο «Παρατηρητήριο» για το διάστημα Ιανουαρίου – Μαρτίου 2025. Συνολικά, έγιναν 15 αναφορές περιστατικών, εκ των οποίων αναλύονται 8, με την έμφαση να δίνεται σε περιπτώσεις που είναι αναγκαία η συνεργασία και διασύνδεση των εμπλεκόμενων φορέων, με στόχο την ασφάλεια των επιζώσων. Επισημαίνεται ότι, για την ανάλυση των αναφορών, ακολουθήθηκαν όλες οι σχετικές διαδικασίες προστασίας προσωπικών δεδομένων των καταγγελλουσών.

Περίπτωση Α

1. Περιγραφή Περιστατικού

Επιζώσα ενδοοικογενειακής βίας και μητέρα 2 παιδιών προσήλθε σε Υπηρεσία Υποστήριξης Επιζώσων σε κατάσταση έντονης ψυχοσωματικής επιβάρυνσης, αναφέροντας σοβαρό ιστορικό ενδοοικογενειακής βίας στο πλαίσιο της κοινής συμβίωσης με το εν διαστάσει πλέον, σύζυγό της. Η γυναίκα είχε δύο ανήλικα τέκνα, το ένα με τον θύτη και το δεύτερο από τον προηγούμενο γάμο της.

Ένα από τα πιο έντονα περιστατικά, έλαβε χώρα εντός της οικογενειακής οικίας και παρουσία των ανήλικων τέκνων της. Ο σύζυγός της προέβη σε απόπειρα βιασμού κι άσκηση σεξουαλικής βίας εις βάρος της, εντός του σπιτιού, στο οποίο μπήκε χωρίς τη θέληση της, και παραβιάζοντας τις οδηγίες των ασφαλιστικών μέτρων για παραλαβή των παιδιών εκτός της οικίας της πρώην συζύγου (στην είσοδο του σπιτιού), και ενώ τα ανήλικα παιδιά βρίσκονταν στον ίδιο χώρο. Η γυναίκα δήλωσε ότι αντέδρασε έντονα και κατάφερε να διαφύγει από τον χώρο με τη συνδρομή γειτόνων, οι οποίοι ειδοποίησαν την αστυνομία. Ακολούθως, η ίδια υπέβαλε μήνυση κατά του συζύγου της για τα αδικήματα της ενδοοικογενειακής βίας, αναφερόμενη και στην απόπειρα βιασμού.

Κατά την προσέλευσή της στην Υπηρεσία Υποστήριξης Γυναικών, η γυναίκα παρουσίαζε εμφανή σημάδια σωματικής και ψυχικής εξάντλησης. Επιπλέον, ανέφερε ότι η βίαιη συμπεριφορά του συζύγου αποτελούσε πάγιο μοτίβο στη μεταξύ τους σχέση, με επαναλαμβανόμενα περιστατικά λεκτικής, ψυχολογικής και σωματικής κακοποίησης, τα οποία έχουν επιδεινωθήκα κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα. Η ωφελούμενη έχει πολλαπλές δικογραφίες κι ενεργές δικαστικές υποθέσεις, οι οποίες εκκρεμούν. Έχουν διαταχθεί αλληπάλληλες κοινωνικές έρευνες για την διερεύνηση των συνθηκών διαβίωσης των παιδιών κι έχει οριστεί η εκτίμηση της ψυχολογικής τους κατάστασης από εξειδικευμένη δημόσια υπηρεσία όπου οι δικαστικές διαδικασίες ξεκίνησαν το 2024 και δεν αναμένεται να ολοκληρωθούν πριν το τέλος 2026.

Η επιζώσα αιτήθηκε την άμεση παροχή προστασίας για την ίδια και τα παιδιά της, ενώ ανέφερε υπόνοιες περί σεξουαλικής παραβίασης του ενός ανηλίκου τέκνου. Η Υπηρεσία ανέλαβε την καταγραφή του περιστατικού και προχώρησε στις προβλεπόμενες νομικές

ενέργειες, με τις οποίες διατάσσεται νέα κοινωνική έρευνα από τις αρμόδιες Κοινωνικές Υπηρεσίες. Παρόλες τις αναφορές από πλευράς της μητέρας για το παιδί αυτό δεν εξετάστηκε!

Αυτό αναφέρθηκε από τον αστυνομικό που πήγε η γυναίκα όταν το παιδί αρνούταν πεισματικά να πάει στον πατέρα ότι «Εφόσον αυτά έχουν καταγραφεί θα εξεταστούν» και τώρα «Δεν καταλαβαίνουμε που βρίσκεται η βία. Ένας πατέρας θέλει εντέχνως (αναφερόμενοι στο ότι είπε ψέματα στο παιδί για να το πείσει να πάει μαζί του) να δει το παιδί του, διότι η μητέρα του στερεί την επιμέλεια αυτού. Στερεί από έναν πατέρα το παιδί του, οδηγώντας το στην πατρική αποξένωση». – σε αυτή την συνάντηση, ο μπαμπάς προσπάθησε να πείσει το παιδί «αν το ρωτήσουν, να πει πως όλα είναι ψέματα και δεν του έχει κάνει τίποτα». Αυτό πήγε να καταγγείλει η μητέρα και πήρε την παραπάνω απάντηση από την αστυνομικό. Η αντίληψη που υπήρχε ήταν ότι επρόκειτο για διαμάχες εντός ενός «συγκρουσιακού διαζυγίου».

2. Ανάλυση περιστατικού

Το εν λόγω περιστατικό είναι ένα ενδεικτικό περιστατικό το οποίο χαρακτηρίζεται από μεγάλη περιπλοκότητα, αλληλουχία γεγονότων, και έντονες διαμάχες μεταξύ των συζύγων/ συντρόφων. Παρόλα αυτά, η επιζώσα θύμα κατ' επανάληψιν κακοποιητικών συμπεριφορών εκτός των άλλων, καταγγέλλει και κακοποίηση (και μάλιστα σοβαρή του ανήλικου τέκνου της).

Η κακοποίηση δεν είναι ένα μεμονωμένο και απλό περιστατικό. Η καταγγελία συνήθως γίνεται από την επιζώσα μετά από μια σειρά κακοποιητικών συμπεριφορών εναντίον της και οι οποίες μάλιστα στην συγκεκριμένη περίπτωση συνέβαιναν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ειδικά και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχουν αλληπάλληλες καταγγελίες, είναι πολύ εύκολο για τις υπηρεσίες υποδοχής καταγγελιών, να λειτουργήσουν με πλημμελή τρόπο. Οι υπηρεσίες υποδοχής καταγγελίας, ως οφείλουν, πρέπει να καταγράψουν με μεγάλη λεπτομέρεια, χωρίς κρίση, και με ενσυναίσθηση της φόρτισης που έχει η καταγγέλλουσα όλα τα στοιχεία της καταγγελίας. Παρόλα αυτά προκύπτουν σημαντικά προβλήματα λόγω του μη συντονισμού και της μη συσχέτισης στοιχείων και δεδομένων. Έτσι είναι πολύ εύκολο να προκύψουν αξιολογικού χαρακτήρα κρίσεις οι οποίες μπορεί να επιβαρύνουν την κατάσταση της επιζώσας ή και των παιδιών της, όπου υπάρχουν. Από την άλλη, η αυτόφωρη διαδικασία, είναι μια προσωρινού χαρακτήρα επιλογή η οποία λειτουργεί ως «ανάχωμα» αλλά δεν επιλύει το ζήτημα.

Είναι σημαντικό η κάθε γυναίκα τόσο πριν την κάθε καταγγελία όσο και μετά από αυτήν να μπορεί να λαμβάνει υποστήριξη από εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης

επιζωσών¹ και από στελέχη - επιστημονικό προσωπικό το οποίο έχει εξειδικευμένη κατάρτιση σε ότι αφορά την έμφυλη βία, την κακοποίηση, την ενδο οικογενειακή και ενδο-συντροφική βία. Έτσι μπορούν να αποφευχθούν οι όποιες αστοχίες μπορεί να προκύψουν σε ότι αφορά τη διαχείριση της περίπτωσης τόσο λόγω άγνοιας της ίδιας αναφορικά με τα δικαιώματα της (ακόμα και όσα προκύπτουν εκ του νόμου), όσο και από «αστοχίες» στελεχών πρώτης γραμμής. Παράλληλα να μπορεί και να ενδυναμώνεται στις επιλογές της ώστε να μην υπάρχουν «πισωγυρίσματα» και απόσυρση καταγγελίας (λόγω άμεσης ή έμμεσης θυματοποίησης).

Το περιστατικό αυτό σχετίζεται με σοβαρή μορφή έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας με χαρακτηριστικά **σεξουαλικής κακοποίησης, σωματικής βίας, ψυχολογικής επιβολής και έκθεσης ανηλίκων σε κακοποιητικές συμπεριφορές**. Η επιζώσα υπήρξε θύμα απόπειρας βιασμού από τον σύζυγό της, παρουσία της μεγάλης ανήλικης κόρης της. Το γεγονός αυτό συνιστά πολλαπλή μορφή κακοποίησης, καθώς παραβιάστηκε η σωματική της ακεραιότητα και υπήρξε ψυχολογικός εκφοβισμός και εξευτελισμός ενώπιον του παιδιού της.

Τα 2 παιδιά της έχουν εκτεθεί πολλαπλώς σε έντονο τραυματικό βίωμα, γεγονός που κάνει το μικρότερο παιδί να φοβάται να περάσει χρόνο με τον πατέρα του, ο οποίος είναι και ο θύτης, όπως ορίζει η από κοινού επιμέλεια που έχουν για το δεύτερο παιδί (το μεγαλύτερο είναι παιδί της επιζώσας από τον πρώτο της γάμο).

Η επιζώσα κατάφερε να διαφύγει και να ζητήσει βοήθεια, γεγονός που αποτελεί δείγμα εσωτερικής δύναμης, *αλλά και σοβαρότητας της απειλής που βίωνε. Σύμφωνα με την ίδια, το περιστατικό δεν ήταν μεμονωμένο. Η κακοποιητική συμπεριφορά του συζύγου είναι επαναλαμβανόμενη και περιλαμβάνει λεκτική, ψυχολογική και σωματική βία. Το συγκεκριμένο επεισόδιο φαίνεται να αποτελεί κορύφωση μιας μακροχρόνιας δυναμικής εξουσίας και ελέγχου.*

Συνεπώς, η ανάγκη της γυναίκας για ψυχολογική στήριξη, προστασία και αποκατάσταση της αξιοπρέπειας της είναι άμεση και επιτακτική. Επιπλέον, η ανάγκη για ειδική ψυχολογική παρέμβαση στα παιδιά είναι κρίσιμη, ώστε να προληφθεί η εγκατάσταση ψυχικού τραύματος ή η επανάληψη του κύκλου βίας στη δική τους ενήλικη ζωή.

3. Συστάσεις

ι. Συντονισμός Ενεργειών & παρακολούθηση υπόθεσης

Είναι επιτακτική η ανάγκη συντονισμού των υπηρεσιών πρώτης γραμμής κατά την υποδοχή μιας καταγγελίας ή ακόμα περισσότερο κατά την περίπτωση όπου υπάρχει σειρά καταγγελιών όπου εμπλέκονται και ανήλικα (ως μάρτυρες ή ως καταγραφές κακοποιητικής συμπεριφοράς εναντίον τους). Τα στελέχη υποδοχής καταγγελίας θα

¹ Συμβουλευτικά κέντρα ή πιστοποιημένοι φορείς υποστήριξης επιζωσών όπως ο Σύνδεσμος Μελών Γυναικών Σωματείων Ηρακλείου κ Ν. Ηρακλείου.

πρέπει να γνωρίζουν (που κατά κανόνα τα στελέχη τμημάτων Ε. Βίας γνωρίζουν) τον τρόπο συλλογής στοιχείων κατά την υποδοχή καταγγελίας, παρόλα αυτά είναι σημαντικό να υπάρχει και συσχέτιση δεδομένων με προηγούμενες καταγγελίες τόσο στα οικεία Αστυνομικά Τμήματα όσο και σε Αστυνομικά Τμήματα άλλης περιοχής. Είναι, λοιπόν, αναγκαία η δημιουργία πληροφοριακού συστήματος καταγραφής και διαχείρισης δεδομένων καταγγελιών στο οποίο δύνανται να έχουν πρόσβαση (με δικαιώματα χρήσης) όλες οι υπηρεσίες πρώτης γραμμής που εμπλέκονται (με την συναίνεση της επιζώσας). Η συναίνεση της επιζώσας κρίνεται αναγκαία ώστε να υπάρχει η σωστή διαχείριση των δεδομένων από υπηρεσίες πρώτης γραμμής. Η «καλή πρακτική» του Βελγίου² μπορεί να είναι και ο «οδηγός» για την επίλυση του ζητήματος διαχείρισης προσωπικού χαρακτήρα δεδομένων από τις υπηρεσίες πρώτης ανταπόκρισης σε μια καταγγελία.

Τα στελέχη υποδοχής καταγγελιών, είναι ανάγκη να γνωρίζουν όλα τα δεδομένα (και όχι *μόνον κατά δήλωσίν την καταγγέλλουσας*) ενώ θα πρέπει να αποφεύγονται αξιολογικού χαρακτήρα κρίσεις επί του περιστατικού από τα στελέχη. Η διεπιστημονικότητα αποτελεί τον καταλύτη στην αποφυγή τέτοιου είδους σφαλμάτων, καθόσον επαγγελματίες διαφορετικών ειδικοτήτων θα μπορούν αν συνεργάζονται να συντονίζονται και να αποφεύγονται σφάλματα ή επιβαρυντικές ενέργειες ως προς τη γυναίκα ή το παιδί που καταγγέλλει.

Στο πλαίσιο της συντονισμένης ανταπόκρισης το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο επιτρέπει την δημιουργία «ομάδων παρέμβασης» από επαγγελματίες διαφορετικών ειδικοτήτων (αστυνομία, υπηρεσία υποστήριξης επιζώσας, στέλεχος ΚΥ εφόσον εμπλέκεται εκ της υποθέσεως) η οποία να συντονίζεται από την οικεία Εισαγγελία. Σε αυτό το σημείο, το παράδειγμα συντονισμού υπηρεσιών στην Εσθονία και στην Νορβηγία – για τα παιδιά- αποτελεί ένα εφικτό πλαίσιο προσαρμόσιμο στα Ελληνικά δεδομένα.

ii. Πραγματογνωμοσύνες σε παιδιά

Όταν υπάρχει καταγγελία από την επιζώσα για κακοποιητική συμπεριφορά ως προς το παιδί, θα πρέπει να γίνεται αξιολόγηση του περιστατικού το συντομότερο από ειδικό. Η επιλογή και απόφαση του ειδικού και της διαδικασίας θα πρέπει να γίνεται από κάποιον που «συντονίζει» την υπόθεση (εισαγγελία Ανήλικων, τμήμα ΕΒ ΕΛΑΣ ή ακόμα και ομάδα επαγγελματιών – task force). Τόσο η καθυστερημένη ανταπόκριση, όσο και μη αξιολόγηση (διότι το στέλεχος υποδοχής κρίνει ότι μπορεί να μην είναι «σοβαρή η καταγγελία» θέτουν σε μεγάλο κίνδυνο τόσο την επιζώσα όσο και το παιδί. Οι υπηρεσίες πρώτης ανταπόκρισης θα πρέπει να γνωρίζουν την σοβαρότητα της εκάστοτε καταγγελίας

² Τροπολογία στην νομοθεσία για την αντιμετώπιση της Ενδο οικογενειακής / έμφυλης βίας ή βίας κατά των παιδιών επιτρέπει τη διαχείριση ακόμα και ευαίσθητου χαρακτήρα προσωπικών δεδομένων από τις υπηρεσίες υποδοχής καταγγελίας αλλά και τις υπηρεσίες πρώτης γραμμής, προς όφελος της ασφάλειας και ευημερίας της επιζώσας. Βλ. περισσότερα: https://dpoassociates.eu/en/flemish-decree-provides-legal-basis-for-processing-personal-data/?utm_source=chatgpt.com.

το συντομότερο δυνατό. Είτε αυτό σχετίζεται με τη διενέργεια δικανικής συνέντευξης είτε σχετίζεται με μια αξιολόγησή του παιδιού από ειδικό πραγματογνώμονα. Η πλήρης υιοθέτηση στην πράξη του Εθνικού Πρωτοκόλλου διαχείρισης περιστατικών κακοποίησης παιδιών αποτελεί μια σταθερά για τη βελτίωση της ανταπόκρισης.

iii. Προστασία Ανήλικων

Η προστασία ανήλικων από την κακοποίηση αποτελεί μια άμεση προτεραιότητα όλων των υπηρεσιών. Οι διαδικασίες που είναι ανάγκη να ακολουθούνται κατ' εφαρμογή του νόμου και το πλαίσιο της κάθε υπόθεσης, θα πρέπει να στοχεύουν στην ευημερία των παιδιών και την μεγιστοποίηση της προστασίας τους. Οι διαδικασίες είναι ανάγκη να μην τυγχάνουν αντικείμενο κρίσης του κάθε στελέχους υπονομεύοντας το τελικό αποτέλεσμα από τυχόν λάθος αξιολογήσεις. Και πάλι σε αυτό το πλαίσιο η ανάγκη συντονισμού υπηρεσιών προβάλλει ως μια βασική απαίτηση. Οι αξιολογικού χαρακτήρα κρίσεις (περί επιμέλειας ή περί γονεϊκότητας ή αποξένωσης) δυνητικά μπορεί να αποτελέσουν «ολέθρια» λάθη σε μια διαδικασία η οποία μπορεί να προκύψει εξαιρετικά περίπλοκη, και ζημιογόνα τόσο για τη μητέρα πολύ περισσότερο για το παιδί.

Περίπτωση Β

1. Περιγραφή Περιστατικού

Κατά τις πρώτες πρωινές ώρες, η Υπηρεσία Υποστήριξης Γυναικών ειδοποιήθηκε από οικείο πρόσωπο επιζώσας, ότι έχει συνοδεύσει φίλη της στα Επείγοντα Δημόσιου Νοσοκομείου μεγάλου αστικού κέντρου, η οποία είναι θυμα σοβαρής σωματικής κακοποίησης. Η γυναίκα, εμφανώς σοκαρισμένη και τραυματισμένη, προσήλθε στο νοσοκομείο με συνοδεία οικείων προσώπων της, αναζητώντας ιατρική φροντίδα μετά από έντονο επεισόδιο βίας στο αυτοκίνητο του πρώην συντρόφου της. Προηγουμένως, ο θύτης την είχε χτύπησε βίαια, απειλώντας τη ζωή της και παρακρατώντας το κινητό της τηλέφωνο, με την ίδια να βρίσκει καταφύγιο στο πλησιέστερο βενζινάδικο προς αναζήτηση τηλεφώνου. Μετέπειτα, γυναίκα κάλεσε τις Αρχές και οικεία της πρόσωπα, όπου τη συνόδευσαν στο πλησιέστερο αστυνομικό τμήμα για να υποβάλει μήνυση. Από εκεί όμως μεταφέρθηκε σε άλλα 2 τελικά αστυνομικά τμήματα, ώστε να βρεθεί στο αρμόδιο γραφείο ενδο-οικογενειακής βίας και να υποβάλει την καταγγελία και την μήνυση. Εξετάστηκε από ιατροδικαστή κι έγιναν όλες οι νομικές διαδικασίες. Της προτάθηκε και η εγκατάσταση του panic button καθώς δεχόταν απειλές κι από οικεία πρόσωπα του θύτη. Καθώς όμως το τηλέφωνό της ήταν εντός του αυτοκινήτου του θύτη, το οποίο κρατούνταν στην ασφάλεια, δεν μπορούσε να έχει πρόσβαση, ούτε και να το λάβει καθώς «επειδή ο θύτης ήταν σε αυτόφωρη διαδικασία, δεν θα μπορούσαν να ανοίξουν το αυτοκίνητό του». Της συνέστησαν την αγορά νέου κινητού.

Την επόμενη ημέρα, η κατάσταση υγείας της γυναίκας κλιμακώθηκε το μεσημέρι της ημέρας, όποτε και η γυναίκα μετέβη σε πλησιέστερο νοσοκομείο για την ιατρική της εκτίμηση. Από τα επείγοντα του νοσοκομείου κάλεσε η φίλη της στην Υπηρεσία

Υποστήριξης προκειμένου να ενημερωθεί για την πορεία των διαδικασιών, και τα δικαιώματά της καθώς το επόμενο πρωί θα γινόταν η εκδίκαση του αυτοφώρου.

Η γυναίκα ακόμα και σήμερα (που εκδίδεται η έκθεση) βρίσκεται υπό νοσηλεία στο νοσοκομείο με σπασμένα πλευρά και λόγω νευρολογικής εκτίμησης καθώς έχει απώλεια μνήμης, σύγχυση και δυσκολία συγκέντρωσης και προσοχής. Η ίδια δεν μπόρεσε να παραστεί στην εκδίκαση του αυτοφώρου, στο οποίο ορίστηκαν περιοριστικοί όροι και το δικαστήριο ανέβαλε την περαιτέρω εκδίκαση της υπόθεσης για τους επόμενους μήνες. Σε όλη αυτή τη διαδικασία η ωφελούμενη δεν έχει τηλέφωνο που είχε το βράδυ της κακοποίησης. Επίσης, ο ψυχίατρος του νοσοκομείου, την εξέτασε στο δωμάτιο, παρουσία των υπόλοιπων θαμώνων και της χορήγησε λόγω «μετατραυματικού στρες» φαρμακευτική αγωγή. Έως σήμερα η υπόθεση βρίσκεται σε εξέλιξη με την επιζώσα να μην έχει τη δυνατότητα να ανακάμψει ακόμα.

2. Ανάλυση περιστατικού

Αυτό το περιστατικό, επισημαίνει την κρισιμότητα εφαρμογής διαδικασιών προστασίας του θύματος, αλλά και τον «κρίσιμο ρόλο» του τομέα της Υγείας στην προστασία θυμάτων βίας. Η γυναίκα κατάφερε να ξεφύγει από μια έντονη κακοποιητική κατάσταση, όχι χωρίς σοκ και ψυχολογική επιβάρυνση. Αυτή τη φορά αποφάσισε να αναζητήσει βοήθεια από τις Αρχές ενώ λόγω της βαναυσότητας του εναντίον της κατέληξε στο πλησιέστερο Νοσοκομείο. Αυτός ο φόβος για άμεση αντίδραση υπογραμμίζει τη δύσκολη θέση στην οποία βρέθηκε και την ανάγκη της για προστασία και στήριξη. Τα επόμενα βήματα, η επικοινωνία της με τις Αρχές και αργότερα η επικοινωνία του οικείου της προσώπου με την Υπηρεσία Υποστήριξης Γυναικών αποτέλεσαν μια σημαντική στιγμή στην αποδέσμευσή της από τον δράστη και την αρχή της νομικής και κοινωνικής υποστήριξης που θα της εξασφαλίσει ένα ασφαλές μέλλον.

Το συγκεκριμένο περιστατικό ενδοοικογενειακής βίας αντικατοπτρίζει τις δύσκολες συνθήκες στις οποίες βρίσκονται πολλές γυναίκες που υφίστανται κακοποίηση από τους συντρόφους τους, ενώ παράλληλα τονίζει την ανάγκη για ενίσχυση των υποστηρικτικών υπηρεσιών και την ευαισθητοποίηση των κοινωνικών δομών για την έγκαιρη διάγνωση και παρέμβαση σε τέτοιες περιπτώσεις.

Η γυναίκα «κλήθηκε» να μεταβεί σε 3 ΑΤ ώστε να ολοκληρώσει την καταγγελία της, διακυβεύοντας την ασφάλεια της και την ψυχική της υγεία. Κατόπιν της καταγγελίας, δεν ήταν εφικτό να αποκτήσει εν νέου πρόσβαση στο κινητό τηλέφωνο της (για την εγκατάσταση panic button) αφού ήταν εντός του «κατασχεθέντος» οχήματος. Επιπλέον της προτάθηκε να εγκατασταθεί panic button αφού ο θύτης συνελήφθη με την αυτόφωρη διαδικασία (!). Η Ιατροδικαστική εξέταση δεν διέγινωσε τα πολλαπλά τραύματα που το θύμα είχε και τα οποία ήταν η αιτία που παρέμεινε (εκ νεου) και παραμένει στο Νοσοκομείο.

Γίνεται αντιληπτό το πόσο το θύμα δεν προστατεύθηκε, και δεν αντιμετωπίστηκε ως θύμα κακοποίησης από φορείς που θα έπρεπε να ενεργοποιηθούν. Επισημαίνονται πολλές επιμέρους ελλείψεις στην συντονισμένη και αποτελεσματική ανταπόκριση σε σοβαρό περιστατικό κακοποίησης.

3. Συστάσεις

ι. Πρόσβαση στην καταγγελία και ο ρόλος της μονάδας Υγείας

Είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι μια γυναίκα θα πρέπει να μπορεί να καταγγέλλει με ευκολία και αποτελεσματικότητα. Είναι ανάγκη να υπάρχουν το δυνατόν περισσότερα και ικανά στελεχωμένα τμήματα ΕΒ, που θα μπορούν να λαμβάνουν την καταγγελία εύκολα και αποτελεσματικά για την κάθε επιζώσα. Εξίσου σημαντικό είναι ότι όταν μια γυναίκα αποφασίζει να καταγγείλει, να έχει τη διαρκή υποστήριξη τόσο σε νομικό πλαίσιο όσο και σε ψυχολογικό ώστε να γνωρίζει πολύ καλά το πλαίσιο στο οποίο αποφασίζει να λειτουργήσει.

Οι μονάδες υγείας που καλούνται να γνωματεύσουν σε περιστατικό κακοποίησης να κάνουν την αρμόζουσα εξέταση ώστε να γίνεται η σωστή αξιολόγηση. Οι επαγγελματίες υγείας, χρειάζεται να γνωρίζουν τόσο τις επιπτώσεις που προκαλούνται σε μια επιζώσα όσο και την ευαλωτότητα της ίδιας όταν ζητά τη βοήθεια με άμεσο ή έμμεσο τρόπο. Η διαρκής κατάρτιση του υγειονομικού προσωπικού όλων των ειδικοτήτων αποτελεί μια βασική προτεραιότητα: κατάρτιση ως προς το τραύμα (και όχι τη διαχείριση μετατραυματικού στρες..), κατάρτιση ως προς τις συνέπειες της κακοποίησης στην ευπαθή ή όχι υγεία της επιζώσας, αλλά και την ανίχνευση της κακοποίησης μέσα από την αξιολόγηση ιατρικών / παθολογικών ευρημάτων. Η διοίκηση κάθε μονάδας υγείας (μικρής ή μεγάλης) πρέπει να ενσωματώσει στην λειτουργία της «πρωτόκολλα διαχείρισης θυμάτων βίας και κακοποίησης» τα οποία θα προβλέπουν οδηγίες και συστάσεις όχι μόνον για την έκδοση ιατροδικαστικής έκθεσης, αλλά και την εν γένει συνολική ανίχνευση και διαχείριση θυμάτων βίας και κακοποίησης. Πλημμελείς ιατροδικαστικές εκθέσεις θα πρέπει να ελέγχονται μέσω διαδικασιών διοικητικού ελέγχου στις μονάδες Υγείας, ακόμα και εάν τα στελέχη οργανικά μπορεί να ανήκουν στην αρμοδιότητα και έλεγχο άλλου Υπουργείου.

ii. Υποστήριξη.

Η παθούσα πρέπει να συνεχίσει να λαμβάνει ψυχολογική υποστήριξη, καθώς η ψυχολογική αποκατάσταση μετά από μια τέτοια εμπειρία απαιτεί χρόνο και επαγγελματική βοήθεια. Η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και η ανάπτυξη δεξιοτήτων αντιμετώπισης του άγους στρες είναι κρίσιμη για την επανένταξή της στην κοινωνία. Η γυναίκα πρέπει να ενημερωθεί πλήρως για το πώς να προστατευτεί από μελλοντικές απειλές. Αυτό περιλαμβάνει την εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας στο νέο της

κατάλυμα, καθώς και την εξασφάλιση της νομικής υποστήριξης και της παρακολούθησης της υπόθεσης από τις αρχές. Η παθούσα πρέπει να είναι πλήρως ενημερωμένη για τα δικαιώματά της σε νομικό, κοινωνικό και ψυχολογικό επίπεδο. Οι υπηρεσίες υποστήριξης πρέπει να την καθοδηγήσουν για τις διαδικασίες που μπορεί να ακολουθήσει για να προστατεύσει τον εαυτό της και τα παιδιά της από τον δράστη, ενημερώνοντάς την για τα περιοριστικά μέτρα, τα ασφαλιστικά μέτρα και τις νομικές επιλογές.

Περίπτωση Γ

1. Περιγραφή Περιστατικού

Η υπόθεση αφορά γυναίκα, μητέρα τεσσάρων παιδιών, η οποία είναι θύμα ενδοοικογενειακής βίας από τον σύζυγό της. Παρά το γεγονός ότι η γυναίκα έχει υποβάλει μήνυση για την κακοποίηση, η διαδικασία δεν έχει προχωρήσει ακόμη και η κατάσταση παραμένει ασταθής. Ενδεικτικό είναι ότι, την ώρα που μιλά, η γυναίκα φέρει σπασμένο το χέρι (για το οποίο δεν συσχέτιστηκε η γνωμάτευση με το περιστατικό – η γυναίκα ισχυρίστηκε ατύχημα), το οποίο της προκάλεσε ο σύζυγός της σε μια από τις επιθέσεις του. Όπως αναφέρεται στην καταγγελία, το περιστατικό συνέβη κατά τη διάρκεια ενός καυγά, με τον σύζυγο να την χτυπά επανειλημμένα, με αποτέλεσμα τον τραυματισμό της.

Παρά την υποβολή της μήνυσης, οι αστυνομικές αρχές δεν κατάφεραν να εντοπίσουν και να συλλάβουν τον δράστη, συγκεκριμένα ειπώθηκε «καλά θα πάμε να τον βρούμε και θα δούμε τι θα γίνει». Ο σύζυγος εξακολουθεί να παραμένει ελεύθερος και η γυναίκα παραμένει μαζί του, παρά τις εντάσεις και τη συνεχιζόμενη κακοποίηση. Μέχρι την στιγμή σύνταξης της παρούσας, έχουν γίνει 3 καταγγελίες και έχει χορηγηθεί Punish button, όμως ο θύτης διαφεύγει της σύλληψης. Η γυναίκα, μέχρι σήμερα, δεν έχει ενημερωθεί από την Αστυνομία για τα δικαιώματά της, όπως το δικαίωμα της πενίας ή άλλα βασικά νομικά εργαλεία προστασίας που μπορεί να χρησιμοποιήσει για την ασφάλειά της και των παιδιών της. Ο σύζυγος της συνεχίζει να την απειλεί με βία και εκδίωξη από το σπίτι, ενώ παράλληλα αρνείται να αναλάβει τις ευθύνες του για την οικογένεια, εντείνοντας την ψυχολογική πίεση και την ανασφάλεια της γυναίκας. Διαρκώς «εκμεταλλεύεται» την άγνοια της γυναίκας σχετικά με τις νομικές επιλογές, και διαρκώς διαφεύγει της σύλληψης.

Η γυναίκα, μετά από κάποιο διάστημα, απευθύνθηκε σε κέντρο κοινότητας και έπειτα σε Υπηρεσία Υποστήριξης Γυναικών, η οποία μιλά με τις Κοινωνικές Υπηρεσίες, για τον καλύτερο συντονισμό των ενεργειών τους. Η επιζώσα λαμβάνει τελικά δωρεάν νομική εκπροσώπηση, ωστόσο ο/η δικηγόρος που ορίστηκε για την υπόθεσή της δεν την αναλαμβάνει και καθυστερεί την έκδοση εγγράφου της μη ανάληψης της υπόθεσης για τον ορισμό άλλου δικηγόρου. Έως σήμερα η επιζώσα δεν έχει λάβει καμία ρυθμιστική

απόφαση και βρίσκεται εκτεθειμένη στις ακαθόριστες συμπεριφορές του συζύγου και στις ψυχολογικές του μεταπτώσεις. Στο τελευταίο περιστατικό, η ωφελούμενη αρνούνταν, λόγω ματαίωσης να απευθυνθεί στην αστυνομία. Τότε, έγινε η αντίστοιχη ενημέρωση της αστυνομίας από την Υπηρεσία Υποστήριξης Επιζωσών, επισημαίνοντας την αναγκαιότητα να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο εν λόγω περιστατικό.

Η επιζώσα συνεχίζει να παρακολουθείται μέχρι και σήμερα από εξειδικευμένο Κέντρο Υποστήριξης, το οποίο προσπαθεί να υποστηρίξει σε πρακτικά ζητήματα και να βοηθήσει στην διαπεραίωση των όποιων διαδικαστικών μερών της υπόθεσης.

2. Ανάλυση περιστατικού

Η γυναίκα αντιμετωπίζει σοβαρές συνέπειες από τη σωματική βία, (όπως το σπασμένο χέρι, το οποίο είναι μόνο ένα από τα πολλά σημάδια της κακοποίησης που έχει υποστεί) για τις οποίες δεν έλαβε κανενός είδους βοήθεια. Η κακοποίηση είναι επαναλαμβανόμενη και εκδηλώνεται σε διάφορους τύπους βίας (σωματική, ψυχολογική, λεκτική), όπου η κατάσταση μπορεί να είναι αρκετά επικίνδυνη.

Η γυναίκα έπρεπε να κάνει 3 φορές καταγγελία, γεγονός το οποίο δείχνει ότι η περίπτωση της δεν είναι μια απλή, ενώ ο θύτης ενώ διαφεύγει την σύλληψη επιμένει να βρίσκεται κοντά της λειτουργώντας χειριστικά. Η γυναίκα δεν έχει πλήρη γνώση των δικαιωμάτων της που εκπορεύονται από τον νόμο (αυτόφωρη διαδικασία, έκδοση περιοριστικών όρων κλπ) με συνέπεια να βρίσκεται «εκτεθειμένη» σε πολλές «πιέσεις» τόσο από τον ίδιο όσο και από τον κύκλο του. Ο θύτης (σύζυγος) μη έχοντας συλληφθεί ακόμα παραμένει ελεύθερος, εντείνοντας την αίσθηση ανασφάλειας για τη γυναίκα και τα παιδιά της. Η μη ενημέρωση της γυναίκας για τα δικαιώματά της είναι επίσης καθοριστική, καθώς δεν έχει αναγνωρίσει πλήρως τις νομικές επιλογές που έχει στη διάθεσή της για την προστασία της.

Έτσι η γυναίκα οδηγείται στο να παραμείνει στο ίδιο σπίτι με τον σύζυγό της, γεγονός που αυξάνει την ψυχολογική και σωματική της επιβάρυνση, καθώς συνεχίζει να αντιμετωπίζει απειλές και εκφοβισμούς. Η πίεση που ασκεί ο σύζυγος με τις απειλές εκδίωξης και την ψυχολογική βία ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την οικογενειακή δυναμική και την ψυχική υγεία της γυναίκας και των παιδιών της. Σειρά πλημμελών ενεργειών από φορείς πρώτης γραμμής, κατέληξαν στο να μένει ο θύτης στην οικεία μαζί με το θύμα, και η γυναίκα να βρίσκεται υπό το καθεστώς απειλών.

Η επιζώσα, αν και αρχικά σιωπούσε σχετικά με την κακοποίηση, βρήκε την ευκαιρία να εκφραστεί και να αναζητήσει βοήθεια σε κέντρο κοινότητας. Αυτό το βήμα ήταν καθοριστικό, καθώς έθεσε τη βάση για την ενδυνάμωση της και την επαναφορά της σε θέση ισχύος, ώστε να αντιμετωπίσει την κακοποίηση και να προστατεύσει τον εαυτό της και τα παιδιά της. Η βοήθεια των Κοινωνικών Υπηρεσιών και της Υπηρεσίας Υποστήριξης

Γυναικών είναι κρίσιμη για την ενδυνάμωση της γυναίκας και τη λήψη των απαραίτητων μέτρων προστασίας της ίδιας και των παιδιών της. Παρόλα αυτά η «ανεπαρκής και μη αποτελεσματική ανταπόκριση στις ανάγκες της και με δεδομένη την μειωμένη γνώση για τα δικαιώματά της» από το «σύστημα προστασίας», οδήγησε τη γυναίκα στην ματαίωση και στην πρόθεση της να μην ξαναμιλήσει να μην ξαναζητήσει βοήθεια !!

3. Συστάσεις

i. Είναι σημαντικό η κάθε γυναίκα να μπορεί να έχει εύκολα και αποτελεσματικά όλη την πληροφόρηση σχετικά με τα δικαιώματά της που προκύπτουν από την καταγγελία στην Αστυνομία. Εξίσου σημαντικό είναι να γίνεται αποτελεσματική εκτίμηση κινδύνου ακόμα και από το γεγονός ότι γίνονται διαδοχικές καταγγελίες. Προβάλλει ως πρωταρχική αναγκαιότητα ο συντονισμός, η πλήρης και συστηματική πληροφόρηση της γυναίκας, η αποτελεσματική της προστασία από το θύτη (και όχι η επιστροφή του στην οικεία ώστε να «πληρώσει η γυναίκα για όσα έκανε»..

ii. Στην περίπτωση όπου κρίνεται ότι η γυναίκα βρίσκεται σε κίνδυνο, είναι ανάγκη να δίδεται η επιλογή της ασφαλούς κατοικίας (καταφύγιο) για ολιγοήμερη παραμονή. Παρόλα αυτά η πάγια θέση του Παρατηρητηρίου σχετίζεται με την απομάκρυνση του θύτη από την κατοικία.

iii. Ολοένα και πιο πολύ προβάλλει η ανάγκη για την άμεση σύνδεση της κάθε γυναίκας που καταγγέλλει σε Υπηρεσίες υποστήριξης επιζωσών. Αυτό εξασφαλίζει την διαρκή ενδυνάμωση της γυναίκας, αλλά εξίσου σημαντικό είναι ότι η ίδια άμεσα ενημερώνεται για τα δικαιώματά της οπότε και προστατεύεται ακόμα καλύτερα.

iv. Είναι σημαντικό να γίνεται η σωστή ιατρική γνωμάτευση στις περιπτώσεις κακώσεων στις γυναίκες, ακόμα και όταν οι ίδιες διστάζουν να μιλήσουν. Είναι ανάγκη να παραχθούν ειδικά πρωτόκολλα ανίχνευσης της κακοποίησης διαθέσιμα ανά ειδικότητα, ενώ η κάθε ιατρική ειδικότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να ανιχνεύει την κακοποίηση σε κάποιον δηλωθέν «ατύχημα». Θα πρέπει οι μονάδες Υγείας να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν περιστατικά κακοποίησης ειδικά όταν μια γυναίκα δεν «μιλάει» ή ακόμα όταν μια ηλικιωμένη γυναίκα θύμα κακοποίησης δεν μιλάει διότι εξαρτάται η υγεία της από το θύτη (συγγενικό πρόσωπο ή φροντιστής).

v. Και σε αυτό το περιστατικό όπως και σε πολλά, η κάθε γυναίκα που αποφασίζει να μιλήσει για την κακοποίηση που βιώνει και η οποία συνήθως είναι μακροχρόνια, θα πρέπει να μην αντιμετωπίζει δυσκολίες τόσο στην παραμονή της σε ασφάλεια όσο και στην αντιμετώπισή της από το Σύστημα Προστασίας Θυμάτων βίας (φορείς υποδοχής αλλά και λοιπές κοινωνικές υπηρεσίες). Πολλές γυναίκες που δεν γνωρίζουν τα δικαιώματά τους καλούνται να «πληρώσουν» ένα σημαντικό τίμημα για το γεγονός ότι «μιλάνε» δηλαδή για το γεγονός ότι υπερασπίζονται το ανθρώπινο δικαίωμα τους για

υγεία και ψυχική ευημερία. Καλούνται να «αναλάβουν» σημαντικό κόστος μόνον και από το γεγονός ότι μιλάνε με συνέπεια να κλονίζεται η εμπιστοσύνη τους ως προς το σύστημα ανταπόκρισης. Συνολικά πολλές φορές οι αντιλήψεις των γυναικών που καταγγέλλουν και αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα εμφανίζονται να είναι *εξαιρετικά αρνητικές ως προς την ανταπόκριση και την δικαίωση τους*.

Περίπτωση Δ

1. Περιγραφή Περιστατικού

Η υπόθεση αφορά ένα κορίτσι – μάρτυρα/ θύμα βίας κακοποίησης της μητέρας της από τον πατέρα της. Το κορίτσι αναφέρει πως έχουν υπάρξει φορές που και το ίδιο έχει υποστεί άμεση βία από τον πατέρα της. Η μητέρα θέλοντας να «προστατέψει» τα παιδιά της (τρία παιδιά κάτω των 18 ετών), πολλές φορές, τα κλείδωνε στα δωμάτιά τους. Η έφηβη έχει προσπαθήσει πολλές φορές να μπει στη μέση για να σταματήσει τη βία εις βάρος της μητέρας της, με αποτέλεσμα να γίνει κι εκείνη «άμεσο θύμα βίας» με τον πατέρα να την πιάνει από το λαιμό σε ένα από τα επεισόδια. Το κορίτσι, μη αντέχοντας άλλο να ζει σε ένα περιβάλλον φόβου και τρόμου, αποφασίζει να καταγγείλει. Έχοντας φτάσει σε ένα σημείο απελπισίας, αποφάσισε να αναζητήσει βοήθεια και πήγε στην Αστυνομία για να καταγγείλει την κακοποίησή της μητέρας της. Ωστόσο, η πρώτη καταγγελία έγινε χωρίς την παρουσία ψυχολόγου, λόγω υποστελέχωσης στην Αστυνομία. Παρά την σοβαρότητα της καταγγελίας, η αρχική αντίδραση της Αστυνομίας ήταν να συστήσει στον πατέρα να μην πλησιάζει το σπίτι και να «αφήσει τα πράγματα να κυλήσουν», κάτι που αποδείχθηκε ανεπαρκές για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Η μητέρα του κοριτσιού, κλήθηκε κι αυτή με τη σειρά της σε καταγγελία για κακοποίηση, καταθέτοντας και τη δική της μαρτυρία για τη βία εντός της οικογένειας από τον σύζυγό της, αλλά και ιδίως της εκτενούς και συνεχούς σεξουαλικής βίας κι αλλεπάλληλων βιασμών εντός γάμου που έχει υποστεί η ίδια και στην οποία έχουν βρεθεί πολλές φορές μάρτυρες τα ανήλικα τέκνα της. Στη συμπληρωματική κατάθεση του κοριτσιού, η κατάθεση έγινε παρουσία ψυχολόγου, που παρέχει την απαραίτητη υποστήριξη για την ορθή διαχείριση μιας τόσο ευαίσθητης υπόθεσης. Στη συνέχεια, η Αστυνομία επικοινωνήσε με την Κοινωνική Υπηρεσία της περιοχής, η οποία ανέλαβε την υπόθεση και προσκάλεσε την Υπηρεσία Υποστήριξης Γυναικών για να προσφέρει την απαιτούμενη στήριξη στις θύματα της κακοποίησης. Η εμπλοκή των κοινωνικών υπηρεσιών έδωσαν νέα ελπίδα για την προστασία του κοριτσιού και της μητέρας της, υπογραμμίζοντας τη σημασία της έγκαιρης και υποστηρικτικής αντίδρασης από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Η μητέρα, μετά τις ενέργειες της Κοινωνικής Υπηρεσίας και της Υπηρεσίας Υποστήριξης Γυναικών προγραμματίζεται για κατάθεση, ωστόσο μέχρι σήμερα δεν έχει ξεκινήσει η διαδικασία, ούτε έχει διευθετηθεί το ζήτημα της επιμέλειας των παιδιών, εκ των οποίων ένα εμφανίζει σημάδια παραβατικής συμπεριφοράς στο σχολείο και ασυμβίβαστη με την

ηλικία του (σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς) σεξουαλική συμπεριφορά. Η μητέρα υποστηρίζεται από εξειδικευμένο Κέντρο Υποστήριξης Επιζωσών σε μια δύσκολη συνθήκη ενδυνάμωσης, ενώ το κορίτσι έχει και το ίδιο ανάγκη υποστήριξης.

2. Ανάλυση περιστατικού

Αυτή η περίπτωση δείχνει όχι μόνο την σοβαρότητα της ενδοοικογενειακής βίας αλλά και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα θύματα – αλλά και παιδιά μάρτυρες θύματα βίας - στην αναζήτηση βοήθειας.

Η εν λόγω υπόθεση παρουσιάζει διάφορους τομείς που αξίζουν ιδιαίτερης προσοχής. Πίσω από μια φαινομενικά «απλή καταγγελία κακοποίησης» κρύβονται πιθανόν σοβαρότερα περιστατικά. Η **διαρκής κακοποίηση του κοριτσιού από τον πατέρα** της για πολλά χρόνια αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ενδοοικογενειακής βίας. Η κακοποίηση αυτή δεν περιορίζεται μόνο σε σωματική βία, αλλά φαίνεται να έχει και ψυχολογικές συνέπειες, καθώς το παιδί ήταν μάρτυρας και της βίας που δεχόταν η μητέρα της.

Το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών και των παιδιών μέσα στην οικογένεια συχνά είναι δύσκολο να εντοπιστεί και να αντιμετωπιστεί, καθώς τα θύματα φοβούνται ή δεν έχουν τη δυνατότητα να αναζητήσουν βοήθεια λόγω του φόβου ή της κοινωνικής πίεσης. Το γεγονός ότι το κορίτσι, μετά από πολλά χρόνια κακοποίησης, αποφάσισε να καταγγείλει την κακοποίηση, υπογραμμίζει την ψυχολογική και συναισθηματική πίεση που βιώνει. Η επιλογή της καταγγελίας είναι ένα σημαντικό βήμα για την προστασία του θύματος, αλλά και για την αποδοχή της πραγματικότητας της κακοποίησης από το ίδιο.

Η αντίδραση της Αστυνομίας στην πρώτη καταγγελία είναι ιδιαίτερα προβληματική. Η έλλειψη ψυχολόγου λόγω υποστελέχωσης αναδεικνύει τα κενά στο σύστημα υποστήριξης και την αδυναμία να προσφερθεί η απαραίτητη στήριξη στα θύματα κακοποίησης. Η έλλειψη ειδικών επαγγελματιών έχει αρνητική επίδραση στην αποδοχή και αξιολόγηση της καταγγελίας, καθώς τα θύματα ενδέχεται να αισθάνονται ανασφάλεια ή να αποθαρρύνονται από την διαδικασία. Επιπλέον, η αρχική σύσταση της Αστυνομίας να «αφήσει τα πράγματα να κυλήσουν» και να μην πλησιάζει το σπίτι είναι εξαιρετικά επισφαλής επικίνδυνη και αναποτελεσματική. Δεν αντιμετωπίζει τη σοβαρότητα της κατάστασης και μπορεί να ενθαρρύνει τον θύτη να συνεχίσει τις επιθέσεις του και προφανώς να αποδυναμώσει την αίσθηση της ασφάλειας του θύματος. Εφόσον καταγγέλλουν μητέρα και κόρη, είναι ανάγκη οι ίδιες να προστατευθούν από το θύτη, άρα θα πρέπει πιθανόν μέσω της έκδοσης Περιοριστικών Όρων να μην διαμένει μαζί τους ο θύτης (όπως ορθά επελέγη μετά τη 2^η καταγγελία).

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται η προστασία των θυμάτων με κάθε τρόπο ακόμα και εάν ο θύτης δεν κρίνεται «επικίνδυνος». Τα στελέχη των υπηρεσιών

υποδοχής καταγγελιών θα πρέπει: α) να συσχετίζουν τις καταγγελίες, και β) να καθοδηγούνται τα θύματα ώστε να λαμβάνουν άμεσα υποστήριξη για την μεγιστοποίηση της προστασίας τους. Τα στελέχη των υπηρεσιών αυτών θα πρέπει να είναι σε θέση να εκτιμούν και αντιλαμβάνονται τη σοβαρότητα της κακοποίησης και να παρέχουν άμεση προστασία και καθοδήγηση ως προς την στήριξη στα θύματα. Η κατάλληλη και στοχευμένη κατάρτιση μπορεί να αποτρέψει τέτοιου είδους ενέργειες, όπως αυτές που παρατηρήθηκαν στην πρώτη καταγγελία.

Κατά τη δεύτερη καταγγελία, η παρουσία ψυχολόγου παίζει αποφασιστικό ρόλο. Η στήριξη από επαγγελματία ψυχικής υγείας κατά τη διάρκεια της κατάθεσης βοηθά το θύμα (ειδικά αυτής της ηλικίας) να εκφραστεί με μεγαλύτερη άνεση και να αναδείξει τις συναισθηματικές και ψυχολογικές συνέπειες της κακοποίησης. Η ψυχολόγος μπορεί να συμβάλλει στη διαχείριση των συναισθημάτων του θύματος και να διευκολύνει τη διαδικασία της καταγγελίας. Η αναφορά στην Κοινωνική Υπηρεσία και η εμπλοκή της Υπηρεσίας Υποστήριξης Γυναικών δείχνουν μια προσπάθεια για συντονισμένη δράση και επαρκή στήριξη των θυμάτων. Η συνεργασία αυτών των υπηρεσιών μπορεί να προσφέρει το αναγκαίο πλαίσιο για την προστασία των θυμάτων, παρέχοντας παράλληλα νομική, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη. Ειδικά σε περιπτώσεις όπου η βία είναι συνεχής και πολύπλευρη, οι υπηρεσίες πρέπει να συνεργάζονται συντονισμένα και να προσφέρουν ολοκληρωμένη υποστήριξη.

3. Συστάσεις

ι. Στελέχωση Υπηρεσιών Υποδοχής καταγγελιών με εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικού (αστυνομικοί, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί) για την καλύτερη διαχείριση καταγγελιών ενδοοικογενειακής βίας. Η παρουσία ψυχολόγου ή κοινωνικού λειτουργού σε όλες τις καταγγελίες βίας είναι καθοριστική για την υποστήριξη των θυμάτων και τη σωστή καταγραφή των γεγονότων. Εξαιτίας της διαρκώς αυξανόμενου ρυθμού καταγγελιών, το φαινόμενο της υπο στελέχωσης θα γίνεται ένα συστημικό πρόβλημα το οποίο μπορεί δυνητικά να λειτουργήσει ακόμα πιο επιβαρυντικά ως προς το φαινόμενο. Είναι σημαντικό να τονίσουμε την ανάγκη τροποποίησης του θεσμικού πλαισίου για την υποδοχή και αναφορά περιστατικών κακοποίησης και σε άλλες υπηρεσίες (Μονάδες Υγείας, πιστοποιημένες Δομές), ενώ η ανάγκη για την παροχή ηλεκτρονικής πλατφόρμας καταγγελιών είναι Εθνική υποχρέωση που προκύπτει από την εφαρμογή της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Η πρόταση του Συνδέσμου Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου για το «**Περιφερειακό Μοντέλο ανταπόκρισης στη Βία κατά των γυναικών και κοριτσιών**» προβλέπει μεταξύ των άλλων, την πιστοποίηση των μονάδων υποδοχής και ανταπόκρισης, την έγκριση και λειτουργία πρωτοκόλλου δια τομεακής συνεργασίας, αλλά και την ενίσχυση με ανθρώπινο δυναμικό των κομβικών ΚΥ των ΟΤΑ.

ii. **Ενίσχυση της χρηματοδότησης τις (πιστοποιημένες) οργανώσεις** που παρέχουν υποστήριξη στα θύματα βίας, ώστε να μπορούν να προσφέρουν πλήρεις υπηρεσίες (ψυχολογική, καταφύγιο κ.λπ.) και να ανταποκριθούν στις αυξημένες ανάγκες.

iii. **Διαρκής παρακολούθηση και υποστήριξη επιζωσών:** Η υποστήριξη πρέπει να συνεχίζεται και μετά την καταγγελία, καθώς οι συνέπειες της βίας επηρεάζουν τη ζωή των θυμάτων για μεγάλο χρονικό διάστημα, ακόμα και όταν το περιστατικό ακολουθεί την νομική οδό. Είναι σημαντικό το follow up ανά τακτά χρονικά διαστήματα από τις υπηρεσίες υποστήριξης.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Ε

1. Περιγραφή Περιστατικού

Η υπόθεση αφορά έγγαμη γυναίκα, μητέρα ενός ανήλικου παιδιού, η οποία υπήρξε θύμα διαφόρων μορφών ενδοοικογενειακής βίας από τον σύζυγό της. Ο σύζυγος είναι χρήστης ουσιών και έκανε χρήση ακόμη και μπροστά στο παιδί, ενώ ασκούσε τόσο **σωματική όσο και ψυχολογική βία**, στη γυναίκα, δημιουργώντας ένα επικίνδυνο και τοξικό περιβάλλον για την ίδια και το παιδί τους. Κατά τη διάρκεια του κοινού βίου τους ήταν παραμελητικός και ως προς το παιδί τους. Το τελευταίο διάστημα το ζευγάρι βρίσκεται σε διάσταση και σε διαδικασία συναινετικού διαζυγίου. Ο άντρας έδωσε την σύζυγο του μαζί με το παιδί τους από το σπίτι όπου διέμεναν. Διατηρώντας την επικοινωνία με το παιδί όμως, εμφανίστηκε να είναι περισσότερο φροντιστικός ως προς το παιδί τους, εξακολουθώντας όμως να παραμένει βίαιος με την σύζυγο, την οποία μάλιστα απειλεί με το γεγονός ότι η ίδια έφυγε από το σπίτι (όταν την έδωσε) χωρίς να ενημερωθεί η Αστυνομία ή Εισαγγελία.

Η μητέρα παραμένει εκτεθειμένη σε κινδύνους καθώς ο πρώην σύζυγος την βρίζει σε κάθε τους επικοινωνία και την απειλεί λέγοντάς της συνεχώς *«όπου κι αν πας θα σε βρω και θα σε σκοτώσω»*. Παράλληλα, η γυναίκα διαπίστωσε ότι ο πρώην σύζυγός της υποκλέπτει τους λογαριασμούς στα social media και την απειλεί, και την παρακολουθεί γενικότερα (stalking). Η γυναίκα επισκέφθηκε τη/τον δικηγόρο της και ανέφερε τα στοιχεία και τα γεγονότα, ωστόσο η απάντηση που έλαβε ήταν ότι *«αυτά τα στοιχεία δεν αρκούν για να γίνει καταγγελία εναντίον του»*.

Λίγο αργότερα, κατά τη διάρκεια εξόδου της με φίλους της, διαπίστωσε ότι ο πρώην σύζυγος την παρακολουθούσε, ενώ μετέπειτα την έβρισε και την απείλησε δημόσια στην παρέα της. Μετά από το τελευταίο περιστατικό, η γυναίκα αποφάσισε να πάει στο Αστυνομικό Τμήμα της περιοχής (και λόγω φόβου ότι την παρακολουθεί διαρκώς), αλλά δεν ήταν ακόμη έτοιμη να καταγγείλει την κακοποίηση. Πήγε επειδή φοβήθηκε τη διαρκή της παρακολούθηση για να «ζητήσει βοήθεια». Η απάντηση που λαμβάνει, λοιπόν, ήταν *«να προετοιμαστείτε καλύτερα για να καταγγείλετε σε εμάς και όταν το αποφασίσετε να ξανά έρθετε. Είναι ερωτευμένος, θα το καταλάβει»*.

Έτσι, η γυναίκα, έφυγε από το Αστυνομικό Τμήμα πλήρως απογοητευμένη, χωρίς να υποβάλλει μήνυση, και ζήτησε βοήθεια από Συμβουλευτικό Κέντρο. Μέχρι σήμερα η γυναίκα εξακολουθεί να δέχεται απειλές, και το Συμβουλευτικό Κέντρο προσπαθεί να την ενδυναμώσει να υποβάλλει μήνυση.

2. Ανάλυση περιστατικού

Η γυναίκα μητέρα ανήλικου τέκνου, υφίσταται βία από τον πρώην σύζυγο ο οποίος αρχικά τη διώχνει από το σπίτι, χωρίς η ίδια να έχει καταλάβει τις συνέπειες που μπορεί να υπάρξουν εις βάρος της. Παράλληλα, ο θύτης εμφανίζεται να είναι χρήστης ουσιών όπου πιθανόν να κάνει και χρήση μπροστά στο παιδί το οποίο πολύ πιθανόν να κακοποιεί. Σε πολλές περιπτώσεις όπου ο θύτης είναι χρήστης, η κακοποίηση δεν περιορίζεται στην επιζώσα αλλά επεκτείνεται και στο παιδί. Οπότε θα πρέπει να υπάρχει πάντα αυτή η διερεύνηση.

Η γυναίκα είχε πρόσβαση σε δικηγόρο, κάτι που αποτελεί ένα βασικό βήμα στην αναζήτηση προστασίας. Ωστόσο, η απάντηση που έλαβε από την/τον δικηγόρο ότι «*δεν αρκούν αυτά τα στοιχεία για να γίνει καταγγελία*» είναι εσφαλμένη. Η καταγγελία / μήνυση μπορεί να υποβληθεί ακόμη και χωρίς αποδείξεις, ενώ αρκεί η συγκεκριμένη και τεκμηριωμένη περιγραφή του περιστατικού από την επιζώσα (Ν.3500/2006 & 5172/2025). Ο/Η δικηγόρος όφειλε να ενημερώσει τη γυναίκα για το δικαίωμά της να ζητήσει άμεσα μέτρα προστασίας, όπως ασφαλιστικά ή περιοριστικά μέτρα, ή και προσωρινή επιμέλεια τέκνου, καθώς το παιδί βρισκόταν σε ένα περιβάλλον με έναν παραμελητικό πατέρα κατά κύριο λόγο, ο οποίος μάλιστα έκανε χρήση ουσιών (πιθανόν ακόμη και μπροστά στο παιδί), σύμφωνα με τις μαρτυρίες της γυναίκας. Ο/Η δικηγόρος απέτυχε να αναγνωρίσει τον κατεπείγοντα χαρακτήρα και τον κίνδυνο της κατάστασης (stalking) και να καθοδηγήσει τη γυναίκα προς την άμεση υποβολή καταγγελίας και τη λήψη προστατευτικών μέτρων.

Παράλληλα, η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής Καταγγελίας (Αστυνομία) επιδιώκοντας να καθησυχάσει τη γυναίκα και να την «πεισίσει» να καταγγείλει, αδυνατεί να αντιληφθεί τον κίνδυνο που υπάρχει: Ο θύτης κάνει stalking, έχει «βρίσει» τη γυναίκα δημόσια (έντονη ψυχολογική και κοινωνική πίεση), και την απειλεί διαρκώς. Κάνει χρήση ουσιών, ενώ επιχειρεί παράλληλα να «σαγηνεύσει» εκ νέου το παιδί τους, επιχειρώντας να πιέσει ακόμα πιο πολύ τη γυναίκα. Όλα αυτά θα έπρεπε να τα λάβει υπόψιν η Υπηρεσία Υποδοχής καταγγελίας, να εκτιμήσει τον κίνδυνο να παρουσιάσει στη γυναίκα τον κίνδυνο στον οποίο η ίδια και το παιδί της παραμένουν και να της αναλύσουν τί θα συμβεί εφόσον θα καταγγείλει και το πόσο αποτελεσματικά μπορεί η ίδια και το παιδί τους να προστατευθούν. Εάν συνέβαιναν αυτά, η υπηρεσία θα κέρδιζε την εμπιστοσύνη της γυναίκας, πιθανότατα η ίδια να γινόταν πιο συνεργάσιμη και να λειτουργούσε πιο αποφασιστικά, γνωρίζοντας ότι μια καταγγελία θα την προστατεύσει από πολλά που

γνωρίζει ή δεν γνωρίζει. Επιπλέον το περιστατικό δεν καταγράφηκε, κάτι που κλόνισε ακόμα πιο πολύ την εμπιστοσύνη της ίδιας ως προς τον μηχανισμό αναφοράς της κακοποίησης. Επίσης η Υπηρεσία Υποδοχής καταγγελίας (αστυνομία) οφείλει να παραπέμπει την επιζώσα σε Υπηρεσίες Υποστήριξης και ενδυνάμωσης επιζωσών (Συμβουλευτικό Κέντρο) , κάτι που στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν έγινε. Όλα τα παραπάνω συνέβαλαν στην απογοήτευση της γυναίκας ως προς το σύστημα γενικότερα.

Η γυναίκα επικοινωνήσε με το αντίστοιχο κέντρο για να «δηλώσει» αρχικά την απογοήτευση της ως προς το «σύστημα» και να μιλήσει για την «κακοποίηση της». Το εν λόγω κέντρο, χρειάστηκε πολύ χρόνο ώστε να ενδυναμώσει τη γυναίκα να καταγγείλει, κάτι που μεγάλωσε τον κίνδυνο που αντιμετωπίζει. Το Κέντρο δεν έδωσε την έμφαση που έπρεπε σχετικά με την εξέταση του παιδιού ώστε να διαπιστωθεί εάν υπάρχει κακοποίηση, ενώ επικεντρώθηκε μόνον στο να πείσει τη γυναίκα να καταγγείλει. Ο χρόνος πολλές φορές μπορεί να γίνει αρνητικά καταλυτικός. Παράλληλα δεν έχει καταφέρει να ενεργοποιήσει μια *διεπιστημονική προσέγγιση* και συνεργασία με άλλες υπηρεσίες (όπως Αστυνομία, Πρόνοια, Εισαγγελία) ώστε η γυναίκα να μη χρειάζεται να διαχειρίζεται μόνη της ένα δίκτυο υπηρεσιών. Παράλληλα, δεν έχει προτεραιοποιήσει τον ρόλο του παιδιού ως θύμα ενδο-οικογενειακής βίας, έτσι ώστε να ενεργοποιήσει υπηρεσίες παιδικής προστασίας, και να ενημερωθεί η Εισαγγελία Ανηλίκων για παραμέληση και έκθεση, και να εξασφαλιστεί η προστασία του παιδιού.

3. Συστάσεις

i. Άμεση Καταγραφή κάθε αναφοράς από την Υπηρεσία Καταγγελίας – ακόμη και ανεπίσημης. Κάθε προσέλευση επιζώσας θα πρέπει να καταγράφεται εγγράφως έτσι ώστε να καταγράφεται η ύπαρξη και τεκμηρίωση κινδύνου και να αποφεύγεται η αορατότητα του περιστατικού και μπορεί να συγκεντρωθεί υλικό για μελλοντική ποινική ή αστική δράση.

ii. Εκτίμηση κινδύνου, και χρήση ουσιών. Η αξιολόγηση κινδύνου αποτελεί κρίσιμο εργαλείο σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, καθώς επιτρέπει την έγκαιρη αναγνώριση του βαθμού επικινδυνότητας για την επιζώσα και τα ανήλικα τέκνα της. Βασίζεται στη συστηματική καταγραφή και ανάλυση ενδείξεων όπως: απειλές κατά της ζωής, σωματική ή ψυχολογική βία, παρακολούθηση (stalking), εξάρτηση του θύτη από ουσίες, καθώς και πιθανή έκθεση παιδιών στη βία. Στην προκείμενη περίπτωση, οι διαρκείς απειλές θανάτου, η δημόσια εξύβριση, η καταδίωξη, η παρακολούθηση και η χρήση ουσιών από τον θύτη συνιστούν σαφείς ενδείξεις υψηλού κινδύνου επανάληψης ή και κλιμάκωσης της βίας. Η άμεση εκτίμηση αυτού του κινδύνου από τις αρμόδιες αρχές (Αστυνομία, Εισαγγελία, Υπηρεσίες Υποστήριξης) είναι απαραίτητη, ώστε να ληφθούν άμεσα προστατευτικά μέτρα για τη γυναίκα και το παιδί, πριν η κατάσταση οδηγηθεί σε μη αναστρέψιμες συνέπειες.

iii. Λήψη άμεσων μέτρων από τους επαγγελματίες πρώτης γραμμής για την άμεση προστασία της επιζώσας και του παιδιού της και τη ρύθμιση της επιμέλειας του παιδιού. Το παιδί θεωρείται άμεσος μάρτυρας και θύμα ενδο-οικογενειακής βίας, και θα πρέπει άμεσα να ληφθούν μέτρα, όπως ασφαλιστικά μέτρα και περιοριστικοί όροι, για την ασφάλεια και των δύο, αλλά και κινητοποίηση των Κοινωνικών Υπηρεσιών για τον έλεγχο του περιβάλλοντος στο οποίο βρίσκεται το παιδί και την επίλυση του ζητήματος της επιμέλειας. Το «βέλτιστο συμφέρον του παιδιού» θα πρέπει όχι μόνο να λαμβάνεται υπόψη αλλά να αποτελεί προτεραιότητα όλων των εμπλεκόμενων επαγγελματιών και υπηρεσιών στη διαχείριση περιστατικών που εμπλέκονται και παιδιά.

iv. Ενεργή Παρέμβαση – συνοδεία, βοήθεια για μήνυση από τις Υπηρεσίες Υποστήριξης Επιζωσών. Πολλές επιζώσες βιώνουν παράλυση από τον φόβο και δεν ξέρουν πως θα πρέπει να κινηθούν. Οι Υπηρεσίες Υποστήριξης Επιζωσών χρειάζεται να ενδυναμώνουν και να κινητοποιούν τις επιζώσες με πρακτική καθοδήγηση, έτσι ώστε να αποφεύγεται η παθητική παρότρυνση η οποία πολλές φορές δεν οδηγεί τελικά σε πράξη.

v. Διαμόρφωση και Θεσμοθέτηση ενός Διατομεακού Περιφερειακού Μοντέλου Αντιμετώπισης. Μέσα από τη διαμόρφωση τοπικών μηχανισμών συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων επαγγελματιών και φορέων, εξασφαλίζεται η άμεση και συντονισμένη αντίδραση στο φαινόμενο. Η επιζώσα δεν καλείτε να διαχειριστεί μόνη της ένα δίκτυο υπηρεσιών και επαγγελματιών, το οποίο πολλές φορές είναι ανεπαρκές, αλλά διαμορφώνεται ένα δίκτυο συνεργασίας των υπηρεσιών αυτών το οποίο εργάζεται για την αποτελεσματική διαχείριση του περιστατικού, την ασφάλεια της επιζώσας και του παιδιού της.

Περίπτωση Ζ

1. Περιγραφή Περιστατικού

Ο θύτης είναι σύζυγος ή σύντροφος της γυναίκας που υφίσταται κακοποίηση. Ο άντρας είναι ύποπτος για διάφορες μορφές βίας, οι οποίες περιλαμβάνουν σωματική, ψυχολογική και οικονομική κακοποίηση. Σε αυτήν την περίπτωση, η βία δεν περιορίζεται μόνο στις απειλές και τη λεκτική κακοποίηση, αλλά επιπλέον αναλαμβάνει τη μορφή συνέπειας ενδοοικογενειακής βίας και φθοράς της ιδιοκτησίας της συζύγου του. Η βία ξεκινά με φραστικές επιθέσεις και εντείνεται με φυσική βία. Ο θύτης εκφράζει θυμό και επιθετικότητα μέσω σωματικών επιθέσεων, οι οποίες οδηγούν σε τραυματισμούς ή φόβο για τη σωματική ακεραιότητα της γυναίκας. Παράλληλα, καταστρέφει αντικείμενα στο σπίτι, γεγονός που συνιστά φθορά ξένης ιδιοκτησίας. Η γυναίκα, έπειτα από αρκετές περιστάσεις, αποφασίζει να καταγγείλει τον θύτη στην αστυνομία, ζητώντας βοήθεια για να προστατευθεί.

Στην τελευταία σύγκρουση, ο θύτης κατέστρεψε διάφορα αντικείμενα μέσα στο σπίτι, όπως έπιπλα, οικιακές συσκευές και προσωπικά αντικείμενα της γυναίκας, προκαλώντας οικονομική ζημιά στην οικογένεια. Η ζημιά αυτή αυξάνει την ανάγκη για νομική

υποστήριξη και οικονομική αποκατάσταση. Η ενδοοικογενειακή βία συνιστά κακοποίηση που διαπράττεται μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον, συνήθως από μέλος της οικογένειας σε βάρος άλλου (σύζυγος, σύντροφος, γονείς). Ειδικότερα, η σωματική και ψυχολογική κακοποίηση οδηγούν σε συναισθηματική απομόνωση και μείωση της αίσθησης ασφάλειας του θύματος. Η γυναίκα, έχοντας φτάσει στο σημείο να καταγγείλει τη συμπεριφορά του θύτη, αναγνωρίζει τις ψυχολογικές και φυσικές συνέπειες αυτής της βίας.

2. Ανάλυση περιστατικού

Ο θύτης είναι ο σύζυγος ή σύντροφος της γυναίκας και ασκεί βία κατά της. Η βία αυτή περιλαμβάνει φυσική, ψυχολογική και λεκτική κακοποίηση. Ενδέχεται να υπάρχει και άλλος υπόβαθρο που συνδέεται με την επιθετική συμπεριφορά, όπως η χρήση αλκοόλ ή ναρκωτικών ουσιών. Η Αστυνομία πρέπει να λάβει άμεσα προστατευτικά μέτρα. Αυτά τα μέτρα πρέπει να ισχύουν έως την έκδοση οριστικών δικαστικών αποφάσεων. Αυτά τα μέτρα πρέπει να ισχύουν έως την έκδοση οριστικών δικαστικών αποφάσεων.

3. Συστάσεις

Εφόσον υπάρχει άμεσος κίνδυνος για τη σωματική ακεραιότητα του θύματος, πρέπει να ληφθούν άμεσα προστατευτικά μέτρα από την αστυνομία. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν την απομάκρυνση του θύτη από το κοινό σπίτι και περιοριστικά μέτρα που εμποδίζουν την επικοινωνία ή την προσέγγιση του θύτη στο θύμα και στα παιδιά (αν υπάρχουν). Η άμεση προστασία του θύματος είναι πρωταρχικής σημασίας.

Το θύμα πρέπει να καταγγείλει την ενδοοικογενειακή βία. Η καταγγελία μπορεί να οδηγήσει στην αποδοχή του αιτήματος για έκδοση ασφαλιστικών μέτρων και την έναρξη νομικών διαδικασιών για την αντιμετώπιση των αδικημάτων. Αν υπάρχουν παιδιά που υπήρξαν μάρτυρες της βίας ή υπήρξαν θύματα ψυχολογικής κακοποίησης, είναι σημαντικό να παρακολουθούνται και αυτά από παιδοψυχολόγους. Η στήριξη πρέπει να προσαρμοστεί στις ανάγκες τους, προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος για την ανάπτυξη ψυχικών προβλημάτων στο μέλλον, όπως άγχος, φοβίες ή κατάθλιψη.

4. Πολιτικές Ουδετερότητας ως προς το Φύλο

Κατά την τελευταία 15ετία, η επένδυση σε πόρους στην κοινωνική πολιτική από την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είχε προηγούμενο στην ιστορία της Ε.Ε. Επενδύθηκαν πάνω από 15 δις ευρώ σε τομεακές και κομβικού χαρακτήρα παρεμβάσεις, όπου η αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών ήταν και παραμένει σημαντική προτεραιότητα. Αλληπάλληλα νομοθετήματα με κυρίαρχο νομοθέτημα (πλέον) την **Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης** έθεσαν τη αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών ως μια βασική προτεραιότητα στις κοινωνίες στην Ευρώπη. Οι πολιτικές της Ε.Ε. αλλά και των κρατών μελών ενείχαν ένα «ισχυρό έμφυλο πρόσημο», ως προς την ενδυνάμωση της θέσης της γυναίκας στην κοινωνία, αλλά και ως προς την αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών. Η ενδυνάμωση και προστασία των γυναικών, η συνεργασία των Γυναικείων (φεμινιστικών) οργανώσεων με το Δημόσιο τομέα και τον μηχανισμό άσκησης πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσαν τη γυναίκα και το παιδί και την ασφάλεια τους σε πρώτο πλάνο.

Τα τελευταία χρόνια όμως, παρατηρείται μια στροφή προς τις «ουδέτερες ως προς το φύλο πολιτικές» σε όλη την Ευρώπη, μια στροφή στις πολιτικές που δεν λαμβάνει υπόψιν τις ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών, ειδικά όταν πρόκειται για τη διαχείριση περιστατικών έμφυλης, ενδο-οικογενειακής/ενδο-συντροφικής και σεξουαλικής βίας. Παρά το γεγονός ότι αυτές οι πολιτικές στοχεύουν στη διαχείριση/αντιμετώπιση της βίας και στην προστασία όλων των θυμάτων, παραβλέπουν τους παράγοντες που αφορούν το φύλο και σχετίζονται με την βία κατά των γυναικών. Αναφέρονται σε «θύματα» χωρίς να δίδεται η έμφαση στην ευαλωτότητα των γυναικών. Έτσι οι πολιτικές αυτές παραβλέπουν την εξειδικευμένη εμπειρογνωμοσύνη που μπορούν να παρέχουν οι Γυναικείες Οργανώσεις και κατ' επέκτασιν οι Υπηρεσίες Υποστήριξης Γυναικών στις επιζώσες βίας για να διεκδικήσουν δικαιοσύνη και να διαχειριστούν το τραύμα που προκαλείται από την κακοποίηση στη γυναίκα. Παράλληλα, θεωρείται ότι η προστασία των «θυμάτων βίας», είναι ένα ζήτημα που αφορά αποκλειστικά το Δημόσιο Τομέα και τους μηχανισμούς καταστολής της «εγκληματικής δραστηριότητας» του θύτη ανεξαρτήτως φύλου. Αγνοείται, η ευαλωτότητα των γυναικών, αγνοούνται οι ιδιαιτερότητες των «γυναικοκτονιών» στις κοινωνίες, και αντιμετωπίζονται ως «ανθρωποκτονίες» ή ακόμα και «συζυγοκτονίες», από το Νομικό πλαίσιο της εκάστοτε χώρας. Η νομική προσέγγιση του φαινομένου της ενδο-οικογενειακής/έμφυλης βίας, ακολουθεί την αυστηρά τεχνική προσέγγιση του δικαίου, αγνοώντας (σκοπίμως) κοινωνικά χαρακτηριστικά, και κυρίως το γεγονός ότι η γυναίκα λόγω της κοινωνικής κατασκευής, βρίσκεται σε μειονεκτική θέση.

Η Ευρωπαϊκή Οδηγία για την Προστασία των Θυμάτων (2012/29³) προβλέπει την προστασία όλων των θυμάτων βίας, παραβλέποντας όμως έτσι τις περιπτώσεις βίας που σχετίζονται με

³ Όπου αναμένεται η αναθεώρηση αυτής εντός του 2025

την ανισότητα των φύλων. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Προστασία των Θυμάτων 2020-2025 προβλέπει την απαραίτητη υποστήριξη, πρόσβαση στη δικαιοσύνη και προστασία από την περαιτέρω θυματοποίηση για όλους τους επιζώντες ενδο-οικογενειακής και σεξουαλικής βίας. Ωστόσο, παραβλέπει τις ευαλωτότητες που οι γυναίκες μπορεί να αντιμετωπίζουν και σχετίζονται με την ανισότητα και τις κοινωνικές διακρίσεις. Παρόλο που η Ευρωπαϊκή Οδηγία για την διαχείριση της Σεξουαλικής Παρενόχλησης (2019/1152) προβλέπει μια συμπεριληπτική προστασία όλων των φύλων κατά της σεξουαλικής παρενόχλησης, ωστόσο προσπερνάει το γεγονός ότι οι γυναίκες επηρεάζονται πολύ περισσότερο, ιδιαίτερα σε ανδροκρατούμενους τομείς, μη λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένες προκλήσεις που οι γυναίκες μπορεί να αντιμετωπίζουν, όπως είναι ο φόβος για αντίποινα, η οικονομική εξάρτηση, και η έλλειψη μηχανισμών υποστήριξης για τις γυναίκες.

Παράλληλα, κατά την τελευταία διετία εμφανίζεται μια σταθερή και συστηματική μείωση στη χρηματοδότηση πολιτικών αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών τόσο σε Ευρωπαϊκό πλαίσιο (μείωση 20% του διατιθέμενου προϋπολογισμού για το 2025, και προβλεπόμενη μείωση 40 % του Ευρωπαϊκού Προϋπολογισμού για την επόμενη διετία), ενώ είναι αβέβαιο το ύψος διατήρησης της χρηματοδότησης εντός του πολυετούς Δημοσιονομικού πλαισίου (MFF 2021-2027). Επιπλέον, η χρηματοδότηση των εξειδικευμένων οργανώσεων υποστήριξης γυναικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση βαίνει μειούμενη, όπου αν και προβλέπεται/απαιτείται η συνεργασία του Δημοσίου τομέα με εξειδικευμένες οργανώσεις υποστήριξης γυναικών, διαφαίνεται μια «απόκλιση» από τον στόχο τόσο σε εθνικά πλαίσια όσο και σε Ευρωπαϊκό.

Υπάρχουν ευρωπαϊκές πολιτικές που αναγνωρίζουν την έμφυλη διάσταση του φαινομένου. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων (2020-2025) προβλέπει την ανάγκη υιοθέτησης και προώθησης πολιτικών, προωθώντας τη διαμόρφωση ενός συστήματος που θα μπορεί να υποστηρίξει όλους τους επιζώντες βίας, ιδιαίτερα ενδο-οικογενειακής και σεξουαλικής, ανεξάρτητα από το φύλο τους. Παράλληλα, η Οδηγία (ΕΕ) 2024/1385 για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας αναγνωρίζει ρητά τον έμφυλο χαρακτήρα αυτών των μορφών βίας και υιοθετεί μια προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών-θυμάτων. Σε αντίθεση με προηγούμενες ουδέτερες ως προς το φύλο πολιτικές, η Οδηγία θέτει συγκεκριμένα κριτήρια και υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη, όπως την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης, προστασία από διασταυρούμενες διακρίσεις (π.χ. λόγω αναπηρίας, εθνικότητας, σεξουαλικού προσανατολισμού) και εκπαίδευση επαγγελματιών για την αναγνώριση και πρόληψη μορφών βίας όπως η σεξουαλική παρενόχληση. Πρόκειται για ένα σημαντικό βήμα ενίσχυσης της έμφυλης διάστασης στην ευρωπαϊκή πολιτική προστασίας των θυμάτων.

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (άρθρα 18 & 22) υπογραμμίζει την ανάγκη για υπηρεσίες που να είναι εξειδικευμένες για γυναίκες που έχουν βιώσει βία. Αυτές οι υπηρεσίες θεωρούνται κρίσιμες για να παρέχουν υποστήριξη η οποία θα ανταποκρίνεται στις

συγκεκριμένες ανάγκες των επιζώσων βίας κατά των γυναικών. Η Σύμβαση απαιτεί ρητά την ύπαρξη εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης, όπως καταφύγια έκτακτης ανάγκης, νομική βοήθεια, ψυχολογική υποστήριξη και τηλεφωνικές γραμμές για γυναίκες θύματα βίας. Αυτές οι υπηρεσίες είναι προσαρμοσμένες στην έμφυλη διάσταση της βίας που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες.

Ωστόσο, οι τελευταίες τάσεις, όπως αναδεικνύονται από τις εκθέσεις της GREVIO, δείχνουν μια στροφή σε σχέση με τέτοιες έμφυλες προσεγγίσεις⁴. Κάποια κράτη μέλη της ΕΕ αμφισβητούν την ανάγκη για έμφυλες προσεγγίσεις και τάσσονται υπέρ των ουδέτερων ως προς το φύλο υπηρεσιών, μια κίνηση που αντιβαίνει στο πνεύμα της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Χώρες που υιοθετούν αυτές τις ουδέτερες πολιτικές κινδυνεύουν να υπονομεύσουν τη δέσμευση για την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για γυναίκες. Στις εκθέσεις της GREVIO τονίζεται συνεχώς ότι η βία κατά των γυναικών αποτελεί μορφή έμφυλης διάκρισης, που απαιτεί προσαρμοσμένες υπηρεσίες και πολιτικές για να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά. Συγκεκριμένα, η GREVIO έχει εκφράσει ανησυχίες για την Ολλανδία, σημειώνοντας ότι η προσέγγιση της χώρας μπορεί να αποκρύπτει τη φύση της βίας κατά των γυναικών και να περιορίζει την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για γυναίκες θύματα⁵. Παρόμοιες επισημάνσεις έχουν γίνει και για την Κροατία, όπου η GREVIO υπογραμμίζει την ανάγκη για μεγαλύτερη αναγνώριση της έμφυλης διάστασης στη χάραξη πολιτικών⁶. Επιπλέον, σε οριζόντια ανασκόπηση των αξιολογήσεων της GREVIO, αναφέρεται ότι η υιοθέτηση ουδέτερων ως προς το φύλο προσεγγίσεων από ορισμένα κράτη μέλη μπορεί να εμποδίζει την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών για γυναίκες θύματα βίας. Η GREVIO τονίζει ότι η βία κατά των γυναικών αποτελεί μορφή έμφυλης διάκρισης και απαιτεί πολιτικές και υπηρεσίες που λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών.

Η έκθεση GREVIO για την Ελλάδα, επισημαίνει ανησυχίες που αφορούν την επάρκεια των υπηρεσιών που παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες για γυναίκες επιζώσες βίας. Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα έχει κάνει σημαντικά βήματα προόδου στην παροχή καταφυγίων, υπηρεσιών και γραμμών έκτακτης ανάγκης, ωστόσο οι υπηρεσίες αυτές χαρακτηρίζονται από περιορισμένη ικανότητα να ανταπεξέλθουν αποτελεσματικά στις ανάγκες των γυναικών αυτών. Οι υπηρεσίες αυτές είναι λίγες σε αριθμό συγκριτικά με τις ανάγκες του πεδίου, ενώ περιορισμένος παραμένει και ο αριθμός των εξειδικευμένων επαγγελματιών που θα μπορούν να ανταποκριθούν στις ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών. Επισημαίνεται ότι μέσα από πολιτικές ουδετερότητας ως προς το φύλο, οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες διατηρούν και ενισχύουν τα στερεότυπα που αφορούν το φύλο, αλλά και μεθόδους διαχείρισης που θυματοποιούν περαιτέρω τις επιζώσες. Αυτό οδηγεί στις συστάσεις της επιτροπής για την

⁴ 5th General Report on Grevio's Activities. (2023). Διαθέσιμο στο: <https://rm.coe.int/5th-general-report-on-grevio-s-activities/1680b1f78f>.

⁵ First Baseline Evaluation Report on Netherlands. (2020). Διαθέσιμο στο: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/grevio-publishes-its-report-on-netherlands>.

⁶ GREVIO Baseline Evaluation Report – Croatia. (2023). Διαθέσιμο στο: <https://rm.coe.int/baseline-evaluation-report-on-croatia/1680ac76c9>.

Ελλάδα να ενισχύσει τη διαμόρφωση και την ύπαρξη λειτουργικών υπηρεσιών που να είναι εξειδικευμένες στις ανάγκες των γυναικών.

Συμπερασματικά, μέσα σε έναν κόσμο στον οποίο σημειώνονται διαρκείς κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές, οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρειάζεται να ξαναβρούν το ισχυρό έμφυλο πρόσημο, να υπάρξει και να διατηρηθεί η ισχυρή χρηματοδότηση πολιτικών αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών, να διατηρηθεί η προτεραιότητα στήριξης των οργανώσεων που έχουν ενεργό ρόλο στο πεδίο στην ενεργή και διαρκή στήριξη των γυναικών επιζώσων βίας, με την στήριξη των εξειδικευμένων οργανώσεων υποστήριξης επιζώσων. Η υπεράσπιση των θυμάτων έμφυλης βίας (γυναίκες, παιδιά, άτομα LGBTQ+), είναι ανάγκη να είναι η πρώτη προτεραιότητα των κοινωνιών στην Ευρώπη και προφανώς και στην Ελλάδα, δίδοντας έμφαση στην υπεράσπιση των γυναικών και κοριτσιών θυμάτων βίας. Επιπλέον, σημειώνονται ανησυχίες ως προς την έλλειψη της ισχυρής δέσμευσης στην λειτουργία των υπηρεσιών υποστήριξης γυναικών σε πολλές χώρες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας. Μάλιστα, υπογραμμίζεται η ανάγκη για κατάλληλη χρηματοδότηση των εξειδικευμένων υπηρεσιών τονίζοντας τον κρίσιμο ρόλο που αυτές οι υπηρεσίες διαδραματίζουν. Οι εκθέσεις της GREVIO είναι καίριας σημασίας στην υπενθύμιση στις κυβερνήσεις της ΕΕ και των κρατών μελών για την ανάγκη διατήρησης και ενίσχυσης των εξειδικευμένων υπηρεσιών και της πλήρους εφαρμογής των διατάξεων της Σύμβασης. Οι τρέχουσες τάσεις αποτελούν πραγματικό κίνδυνο για πισωγύρισμα σε ό, τι αφορά την ισότητα των φύλων και την προστασία των γυναικών, καθιστώντας την συνέχιση της υποστήριξης και της υπεράσπισης αυτών των αρχών κρίσιμη για το μέλλον.

Συμπεράσματα

Η 4^η Έκθεση του Παρατηρητηρίου παρουσιάζει τα δεδομένα του πρώτου τριμήνου για το 2025 (Ιανουάριος – Μάρτιος), αλλά και συγκεντρωτικά δεδομένα του ίδιου έτους σχετικά με το εύρος και την σοβαρότητα των περιστατικών κακοποίησης κατά των γυναικών στο πλαίσιο της ενδοοικογενειακής βίας στην Κρήτη. Σκοπός του είναι αναδείξει τις συνέπειες και τις τάσεις γύρω από το φαινόμενο, να αναδείξει την κρισιμότητα προστασίας και υποστήριξης των γυναικών κάνει συστάσεις για βελτίωση διαδικασιών που θα βελτιώσουν τόσο την ανταπόκριση και θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση της βίας.

Τα βασικά ευρήματα την 4^{ης} έκθεσης συνοψίζονται στα παρακάτω:

Αύξηση των καταγγελιών βίας, αλλά με σημαντική καθυστέρηση στην καταγραφή
Εμφανίζεται διαρκής αύξηση των καταγγελιών για βία κατά των γυναικών σε όλους τους νομούς στην Κρήτη, και αυτό προκαλεί ολοένα και μεγαλύτερη πίεση στις υπηρεσίες πρώτης υποδοχής καταγγελιών, τα Συμβουλευτικά Κέντρα και τις υπηρεσίες υποστήριξης γυναικών. Η διαρκής ανάδειξη του φαινομένου, από τα ΜΜΕ και τους εμπλεκόμενους φορείς, η βελτίωση των διαδικασιών αναφοράς καταγγελίας, και φυσικά η διαρκής ευαισθητοποίηση του κοινού δύνανται να συμβάλουν σε αυτήν την εικόνα. Χρήζει εκτεταμένης έρευνας ώστε να διαπιστωθεί εάν η αύξηση αυτή δύναται να προέρχεται και από αύξηση του φαινομένου της κακοποίησης ή από την απόφαση ολοένα και περισσότερων γυναικών να μιλήσουν. Παρόλα αυτά, εκτιμάται ότι το ποσοστό των γυναικών που δεν καταγγέλλουν τη βία παραμένει υψηλό και παρατηρούνται ακόμα αποσύρσεις καταγγελιών, λόγω του φόβου, της ντροπής και πιέσεων προς τις γυναίκες.

Η ψυχολογική και συναισθηματική βία κυριαρχεί στις περιπτώσεις κακοποίησης
Αν και η σωματική κακοποίηση είναι συχνή, οι γυναίκες συχνά αναφέρουν ότι η ψυχολογική και συναισθηματική βία είναι πιο καταστρεπτική και έχει μακροχρόνιες συνέπειες στην ψυχική υγεία τους. Η συνεχής υποτίμηση, η λεκτική βία και ο έλεγχος της καθημερινότητας είναι συχνά πιο «αόρατα» είδη βίας που ωστόσο οδηγούν σε σοβαρές συνέπειες για την αυτοεκτίμησή τους.

Ανάγκη διαρκούς εκπαίδευσης των επαγγελματιών δυσχεραίνει την καλύτερη υποστήριξη των θυμάτων

Παρά την ύπαρξη υποστηρικτικών δομών, η ανεπάρκεια κατάλληλα εκπαιδευμένων επαγγελματιών (αστυνομικοί, κοινωνικοί λειτουργοί, δικαστές) που να αντιλαμβάνονται την ένταση και τη σοβαρότητα των περιστατικών βίας δημιουργεί εμπόδια στη σωστή αντιμετώπιση των υποθέσεων. Οι γυναίκες συχνά αδυνατούν να

λάβουν την απαιτούμενη βοήθεια λόγω της έλλειψης κατανόησης των ψυχολογικών και συναισθηματικών επιπτώσεων της βίας.

Αναγνώριση της ανάγκης για πρόληψη παρέμβαση και πρόληψη

Η πρόληψη και η πρόληψη παρέμβαση είναι ζωτικής σημασίας για την αποτροπή της βίας. Η δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την ευαισθητοποίηση των νέων, η ενίσχυση της κοινωνικής και νομικής υποστήριξης για τις γυναίκες και η προώθηση στρατηγικών πρόληψης στις τοπικές κοινότητες είναι θεμελιώδη βήματα για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Τα «Παρατηρητήριο» καταδεικνύουν ότι, παρά τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και τη θεσμοθέτηση πολιτικών, η βία κατά των γυναικών παραμένει διάχυτη και δύσκολα αντιμετωπίζεται. Υπάρχει ανάγκη για ενίσχυση των υποστηρικτικών δομών, εκπαίδευση των επαγγελματιών, ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης, καλύτερη κοινωνική αποδοχή των θυμάτων και ουσιαστική πρόληψη. Συνολικά, η πλήρης και συντονισμένη δράση όλων των κοινωνικών φορέων — από τις κυβερνήσεις και τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών μέχρι τις τοπικές κοινότητες και την κοινωνία στο σύνολό της — είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Μόνο με ολιστική προσέγγιση, συντονισμό και υποστήριξη σε όλα τα επίπεδα (νομικό, κοινωνικό, εκπαιδευτικό) μπορεί να επιτευχθεί ουσιαστική πρόοδος στον περιορισμό και την καλύτερη ανταπόκριση στη «μάστιγα» της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών, ως κοινωνικού προβλήματος.

Το Πρόγραμμα Build

Το Πρόγραμμα «Building a robust and democratic civic space» (BUILD) έχει ως στόχο την προστασία, προώθηση και ευρεία αναγνώριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αξιών της Ε.Ε. μέσω της στήριξης Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) στην Ελλάδα και την Κύπρο και την ενίσχυση των ικανοτήτων και της βιωσιμότητάς τους. Το BUILD συγχρηματοδοτείται από την Ε.Ε., μέσω του Προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ Κύπρου με συνολικό ποσό επιχορήγησης 2,9 εκ. ευρώ. Συντονιστής του BUILD είναι το Ίδρυμα Μποδοσάκη (Ελλάδα) σε σύμπραξη με το Κέντρο Στήριξης ΜΚΟ (Κύπρος)».

Το BUILD παρέχει επίσης ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης ικανοτήτων, προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ΟΚοιΠ στην Ελλάδα και την Κύπρο, για την προώθηση της οργανωσιακής τους ανάπτυξης και της βιωσιμότητάς τους, με απώτερο σκοπό τη συμβολή στη δημιουργία μίας ανθεκτικής και δημοκρατικής δημόσιας σφαίρας στην Ευρώπη.

«Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ε.Ε. ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΕΑ). Η Ε.Ε. και ο ΕΑΕΑ δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις».

Στοιχεία Επικοινωνίας

Μεραμβέλλου 56,71202, Ηράκλειο

(0030) 2810 24 21 21

info@kakopoiisi.gr

projects@kakopoiisi.gr

<https://kakopoiisi.org>

Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Union of Women Association

Unionofwomenassociation